

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

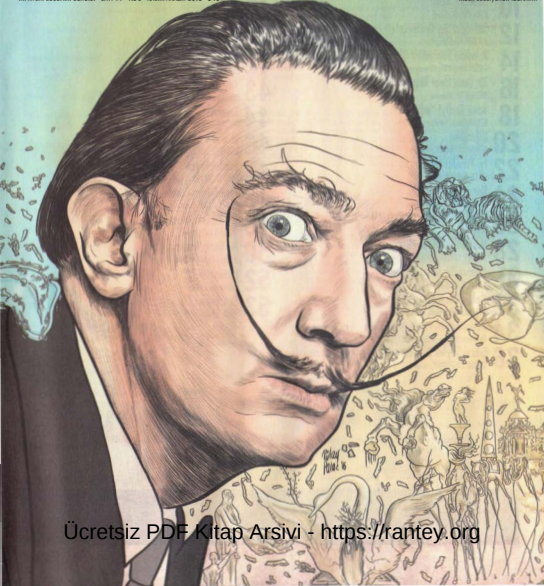
- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

İKİ AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ - SAYI 14 - YIL 3 - KASIM-ARALIK 2016 - 8 TL

*...ben edebiyattan ibaretim



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

- 2 Sonsuzluğa Dali
DİLEK ATLI
- 8 Dali
Arlan
- 10 Belleğin Azmi
ESRA PULAK, Sonat
- 12 Salvador'un Çekmeceleri
ALİ BİRCAN TEKE, Öykü
- 14 Kendine Sürrealist Olmak
GÜZEM DEMİREL, Sürrealizm
- 16 Bir Ümit Ünal Röportajı
DİLEK ATLI, Röportaj
- 18 Balık Kediye Yedi
EZGİ AYVALI, Anlatı
- 20 Dilemma
GÖKHAN COŞKUN, Deneme
- 22 İyi Yürekli Hayatımız
DİLEK TÜRKER, Öykü
- 24 Kar
KAAN MURAT YANIK, Öykü
- 26 ERBİL, SONTAG, UYAR, ÖZLÜ
SÖZLER
- 28 Müsveddeler Yanmaz
NERMİN SARIBAŞ, Mihail Bulgakov
- 31 Sonsuz Bir Sessizlik
ATILAY AŞKAROĞLU, Anlatı
- 32 Hakikatin Maceraları
ESRA KENAN, Felsefe
- 34 Raskolnikov
Dostoyevski, Suç ve Ceza
- 36 Güzel Şeyler De Olur
CANISU GİNDÖRÜK, Anlatı
- 37 Bir Buruk Eylül
SELÇAN AYDIN, Anlatı
- 38 Polente
SALİH KIRLI, Hikâye
- 40 Yara
OĞUZ ASLAN, Şiir
- 41 Leyla
YUSUF ÇOPUR, Deneme
- 42 Kendime Ait Bir Oda
ESRA PULAK, Aforizma
- 43 Kayıp
ZEYNEP GEÇGİN, Öykü
- 44 Sevmek
FEYZA ALTIN, Anlatı
- 46 Elveda
MERVE ÖZDOLAP, Anlatı
- 47 Fazilet Teyze
ERAY YAŞIN IŞIK, Öykü
- 48 Yere Düşen Cümleler
CENK ÇALIŞIR, Öykü
- 49 Çünkü Çocuklum
GÜLDEN KUŞ, Anlatı
- 50 Bir Garip Sezer
NAZLI BAŞARAN, Öykü
- 52 Instagram
Sizden Gelenler
- 53 Son Şeyler
İçerik Adına

Yazılarınızı, çizimlerinizi ve çalışmalarınızı editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Her sabah uyandığımda, büyük bir şenlik yaşarım: Salvador Dalí olduğum için...

- SALVA DOR DALÍ -

Sonsuzluğa Dalí
Yazan: Dilek Atlı



1904 yılının 11 Mayıs'ında bir kadının karnına ağır bir sancı düştü. İspanya'nın Figueras kentinde yaşayan bu kadının karnındaki sancı, birdehanın doğumuydu. 20. yüzyıl ve sonrasının sanat hayatına damga vuracaktı ve henüz kimse bunu bilmiyordu. İşte o gün, dış görünümü, fikirleri, konuşmaları, hareketleri ama en çok da eserleriyle 20. yüzyılın dahilik vedellilik ipinin üzerinde yürüyen en büyük cambazı Sal vador Dalí, hayata merhaba dedi!

Kendi doğumunu Dalí, sonradan şu sözlerle yorumlayacaktı:

"Çanlar çalsın! Didinen köylülerin dağ rüzgânının büküldüğü zeytin gövdesi gibi toprağa eğilmiş sırtları doğrulsun! Toza bulanmış derin kınıklı yanakları, nasırlı avuçlarının oyuğunda bir an için, soyulu ve düşünceli bir edayla rahata ersin. Bakın! Salvador Dalí doğdu!"

Ön ve altına düşkün Katalan ressam Dalí, yaşamı boyunca çok resim yaptı. Onu en çok etkileyen çocukluk izlenimlerini ailesi nedeniyle yaşadı. Şefkat dolu bir anne, otoriter bir baba... Zıtlıklar ilkin ebeveynleriyle tattı Dalí. Allenin ikinci çocuğuydu. Çiftin 1901 doğumlu ilk çocuğu, Dalí'nin doğumundan tam dokuz ay on gün öncesidirim yolu liti-habından ölmüş, onun ismi olan Sal vador da ikinci çocuğa, yani bizim Dalí'mize geçmişti. Bu ailesel travma, çiftin ilk çocuklarını küçük Dalí'de yaşatmasına neden oluyordu. Bu, Dalí'nin kendi kimliğini bulmakonusunda oldukça zorlanmasına yol açsa da üç yaşındayken kız kardeşi Ana María doğumuyla Dalí için işler değişti. Evin tek erkekçocuğu olarak annesi, kız kardeşi, teyzesi, anneannesi vebakıcısından sürekli lligö-ren Dalí, küçük yaşlarından itibaren şımarık ve kaprisli bir karakter sergilemeye başladı. Bu, onun illemlerini

larda hırslı ve ilginç bir sanatçıya dönüştürecekti.

Altı yaşındayken aşçı olmak istiyordu. Yedisine geldiğinde aklını Napolyon'la bozmuştu. Daha sonraları, "() zaman-danberi gltgide daha hırslı öldüm, hır-sım artıkça kendini beğenmişliğim de arttı. Şimdi artık yalnızca Salvador Dalí olmak istiyorum, bundan öte bir dileğim yok." diyecekti.

İlk resmini de bu erken yaşlarda yaptı. Annesi, Dalí'nin resim yapma yeteneğini ve isteğini her daim destekledi. 10 yaşındayken 'İzlenimler'le keşfetti. 1914'te annesinindesteğiyle özel bir resim okuluna yazılan Dalí, 1919'da Figueres Belediye Tiyatrosu'nda ilk resim sergisini açtı. Sonra çok kötü bir şey oldu: Şubat 1921'de "Ona tapardım..." dediğiannesini meme kanserinden kaybetti. Bu, onun illemlerini daha büyük

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://fantasy.org>

darbesi olarak niteleyen Dalí, sonradan şu sözleri kaydedecekti: "Sevgili annemin ölümünü bana yönelik bir aşağılama saydım. Bunun üstesinden gelmem için çok büyük bir ün kazanmam gerekiyordu." Dalí'nin babası ise, bu kayıptan sonra baiddizyle evlendi.

Annesini kaybettiği 1921 yılının Ekim ayında Madrid'teki San Fernando Güzel Sanatlar Akademisi'ne kabul edilen Dalí, öğrenci yurdunda kalırken ilk efsane isimledost olacaktı: Şair, oyun yazarı Federico García Lorca ve yönetmen, senarist Luis Bunuel...

O artık 'Dalí' olmuştun...

Takvimler 1923 yılını gösterirken Dalí, öğretmenlerini eleştirmek ve akademinin huzurunu bozmak gibi nedenlerle bir yıl süreye okuldan uzaklaştırıldı. Bu da yetmedi ve Dalí, aynı yıl Girona'da anarşist gösterilere katıldığı için tutuklanarak 35 gün gözaltında kaldı. Kimliği'nin en belirgin özelliklerini gözler önüne serdiği bu ilk gençlik yıllarında Barcelona'daki Dalmau Galerisi'nde ilk kişisel sergisini açtığında takvimler 1925 yılının Kasım ayındaydı. 1926 yılının Nisan ayında Paris'e giderek hayran oldu. Picasso ile tanıştı. Kızkardeşiyle birlikte Paris'te kaldığı bir hafta boyunca Dalí, üç önemli iş yaptı: Versailles'ti, Grévin Müzesi'ni gezdi ve Picasso'yla tanıştı. Bu tanışma Dalí'nin ağızından şu sözlerle aktarıldı:

"Picasso'nun çalışmalarını milimi milimine izleyen Granadalı köbis ressam Manuel Angeles Ortiz beni Pisacco'yla tanıştırdı. Ortiz'i Lorca kanalıyla tanıyordum. Picasso'nun Boétie Sokağı'ndaki atölyesine girer girmez derinden etkilen dim, sanki Papa'nın huzurundaymışım gibi saygı doluyordum. 'L'ouvre'u görmeden sizi görmeye geldim' dedim ona. 'Doğru olanı yapmışsın' diye cevap verdi."

Sonraki birkaç yıl boyunca, Dalí'nin eserlerinde Picassoe etkisi ağır basacaktı. Paris gezisinden döndükten kısa süre sonra okulundan temelli kovulan Dalí, çok geçmeden askere alındı. Ekim 1927'de askerlik hizmetini bitirdi. 1927 yılında, 24 yaşına geldiğinde artık 'Dalí' olmuştun... Mart 1928'de sanat eleştirmenleri Luis Montanyá ve Sebastià Gasch ile birlikte San Manifesto'yu yazarak sanatta modernizmi ve fütürizmi savundu.

Rönesans döneminde yaşasaydı dehası sıradan sayılabilirdi. Oysa, kendi deyişiyle, 'aptallığın çoğunlukta olduğu' çağda Dalí, çevresini sürekli kıskırtan bir sanatçı kimliğine büründü. Bu gün çağdaş sanatın büyük isimlerinden olan Picasso, Matisse ve Duchamp'la birlikte anılmasına karşılık, yapıtları günümüzde hâlâ izleyiciyi şaşkınlığa düşürebilme gücünü içlerinde barındırıyor. Ona 'deli' diyen çok. Oysa Dalí, bu konuda hep aynı şeyi söyledi: "Birdeli ile aramdaki tek fark, benim deli olmamamdır!" Sık sık yinelediği bir başka söz daha vardı:

"Gerçeküstücülerle aramdaki tek fark, benim gerçeküstücü olmamdır."

Aşkın kahkaha sınavı...

1929'da arkadaşı Luis Buñuel ile beraber çektikleri "Bir Endülü Köpeği" adlı avangart ve ilk sürreal sinemafilmi örneği olan kısa film, sürrealist (gerçeküstücü) sanat çevrelerinde ikiliye büyük şöhet kazandırdı. Aynı yıl ikinci kez Paris'e giden Dalí, burada ressam Joan Miro aracılığıyla sürrealist akımın öncülerinden Paul Éluard ile ayaküstü bir tanışma gerçekleştirdi. Belki de tam bu noktada sürrealizm, yani gerçeküstüçülük kavramının tanımında yer vermekte fayda var: "Aklin, geleneklerin, alışkanlıkların denetiminden uzak bilinçaltı gerçeklerini yansıtan, yani bilinen gerçekle bu dünyadaki gerçek arasındaki farkı gösteren bir kavramdır."

mak amacını güden, edebiyat ve sanat akımı." (Kaynak: TDK Sözlük)

Kaldığımız yerden devam edecek olursak bir sonraki kış yaptığı sansasyonel eserlerle Paris'in gerçeküstücülerinin dikkatini çeken Dalí, iş adamı Camille Geomans'ın onun seçmesini istediği üç resmi için 3 bin frank ödeyerek ressamın tüm eserlerini Paris'teki galerisinde sergileme isteğini olumlu yanıtladı. Bu sergi Dalí'nin sürrealizmin öncülerinden André Breton ve geçen kış tanıştığı Paul Éluard ile bir araya gelmesini sağladı. Görüşme sonrasında ise ilişkilerini ilerlettiler. Öte yandan, Dalí'nin yaşamındaki dönüm noktasını oluşturan olay, Gala idi. Paul Éluard'ın kansı Gala, tanıştıktan andan itibaren Dalí'yi adeta büyülemişti. Tarihsel buluşma müthiş bir çlgınlık içinde geçti. Dalí öylesine heyecanlıydı ki ne zaman Gala'yla konuşmak için ağzını açsa delice bir kahkaha krizine tutuluyordu

Dalı ile Gala, Cadaqués'te bir araya geldiler. Kayalıklarda yürürken Dalí sonunda gülüşünü denetleyebildi. Dalí için o gülme krizleri arasında Gala'ya söylemekte en çok güçlükle çektiği şey ise onu sevdiğiydi. Büyüleyici çekiciliği ve kişiliğiyle Dalí'yi etkileyen, Moskovalı bir kamu görevlisinin kıızı olan Helena Devulina Diakonoff, yani herkesin Gala adıyla çağırıldığı güzel kadın, capcanlı bir şekilde şimdi yarı başındaydı. Dalí, aşklarının kahkahasını sonradan şu sözlerle anlatacaktı:

"Kollarımı beline saracağım ki küçük bir devinimle ama sanki ruhum var gücüne uzanan eliyle elimi tuttu. İşte bu gülünecek bir şeydi; ve güldüm, vicdan azabıyla katlanan bir tedirginlikle güldüm. Davranışımın zamansız bir gücenme tehlikesine yol açacağına daha başından biliyordum. Ama Gala, gülmeme alınacağına gururlanmış göründü. Başkası olsa dış kınığı tozunu silmek için ellerini insanaüstü

bir güçle daha daskı sandı elime.
Medyum gibi, içine doğmuş gibi,
kahkahaların gerçek anlamını
kavramıştı. Bunun sıradan bir neşe
kahkahası olmadığını biliyordu.
Gülüştüm uçarıktan değil; karşı karşıya
olduğum depremden, mutluluktan,
korkudan. İştittiği bütün korkunç,
delice kahkaha fırtınalarından sonra,
ona duyduğum saygıdan patlayan bu
sonuncu, en beklenmedik, en yakıcı
oluyordu. Bu kahkaha ile kendini onun
ayaklarının altına fırlatmışım, hem de en
yüksek yerden! 'Küçüğümü!' Birbirimizi
hiç bırakmayacağız" dedi bana."

Tüm yapıtlarında varlığını duyuran ve
ölüm onları ayırana dek de süren bu
aşkla ilgili tarihsel ve Freud'cu anahtarı
Dali, kendi yazdıklarında veriyor: "Onun
yazgısı benim Gradiva'm, yol göstere-
nim, zaferim, karım olmuştuk. Ama önce
beni illeştirmesi gerekiyordu; yaptığı
da bu..."

Sene 1930 olduğunda eleştirici-parano-
ya yöntemi geliştirmeye başlamıştı
Dali. Le Surréalisme Au Service De La
Révolution dergisinde L'âne Pourri
başlıklı yazısını yayımladı, Editions
Surréalistes ise La Femme Visi ble baş-
lıklı yazısını çıkardı. Cadaqués yakın-
larındaki Port Lligat'ta bir balıkçı kulü-
besi satın aldı ve yılın büyük bölümünü
Gala ile birlikte orada geçirmeye başla-
dı. Babası ise Dali'yi dul bir kadını,
Eluard'ın eskisiyle yaşamasını sindire-
memişonu aileden atmıştı.

Dali: "Surrealizm, benim!.."

1931 yılı nda Editions Surréalistes dergi-
sinde yayımlanan "Aşk ve Bellek" yazı-
sından sonra Dali, en meşhur eseri olan
Belleğin Azmi'ni yaptı. "Yumuşak Saa-
tler" veya "Eriyen Saatler" olarak da
bilinen eserde geniş bir kumsal manza-
rası önünde eriyen cep saati resme-
dilir. Eser genel olarak, katı ve değiş-
mez zaman kavramına karşı bir protes-

to olarak yorumlanır. Dali sonradan bu
resmin ilhamını, sıcak ağustos güneşi
altında erimekte olan bir Camembert
peynirinden aldığını yazacaktı ki bu da
Dali'nin özünde kültürüne bağlı bir sa-
natçı olarak Katalanların yeme içmeye
olan tutkusunu eserlerinde kullanmakta
bir sakinca gördüğünü gözler önüne
seriyor. 1932'de resmettiği Antropo-
morfik Ekmeğ - Katalan Ekmeği ile yine
aynı tarihi taşıyan, Dali'nin çok sevdiği
motiflerden biri olan 'yumuşaklık' yan-
sıtın Sahanda "Yumurta Havada Yu-
murta" da bu konuya birer örnek olarak
gösterilebilir. Hatta bu örnekleri 1945
yapımı Ekmeğ Sepeti - Utanmaktansa
Ölmekresmini de eklemeliyiz.

Dali'nin eserlerinden söz edecek olur-
sak...1934 yılında sergilediği "Guillaume
Teli Muamması" adını taşıyan resmi de
"Belleğin Azmi" kadar çok konuşuldu.
Dali ise bu ilgi çeken eseri bahasından
esinlenerek resmetmişti:

"Guillaume Teli babam, kucaklarındaki kü-
çük çocuk ile benim; başında elma
değil, çiğ bir pirzola duruyor. Babam
beni yemeye hazırlanıyor. Ayağımın
yanındaki minik fındığın içinde minicik
bir bebek var, karım Gala'nın imgesi. Bu
ayağınsüreklitedidit altında bulunuyor,
çünkü ayak biraz kırmılayacak olsafın-
dıği eze bilir."

Bu resimle Dali babasıyla kozlarını pay-
laşırken ona Lenin'in yüzünü yakıştır-
yor. Dali'nin bunu yapmaktaki tek ama-
cıysa gerçeküstücüler kışkırtmak! Nite-
kim, amacına da ulaşıyor. Resmî, Salon
des Indépendants'daki (Bağımsızlar
Salonu) sergisine gönderdiğinde sürre-
alizmin öncülerinden André Breton çok
öfkeleniyor, olayı karşı devrimci bir eylem
ve Bolşevik öndere saygısızlık ola-
rak niteliyor. Hatta öyle ki Breton ve
arkadaşları resmi yok etmeye bile
çalışıyor. Neyse ki değerli resim, çok
yükseğe asıldığı için bu girişimden ucuz

Tam bu noktada araya giren habası
Guillaume Teli Muamması adını verdiği
resmiyle eleştiren Salvador'un hayran
olduğu annesi için resmettiği bir çalış-
masından da söz etmek istiyorum: Arzu
Denen Muamma - Annenin Annem -
Annem.

Nedense resimlerinde hiç görülmeyen
annesine bir saygı duruşu niteliğindeki
"Arzu Denen Muamma - Annem -
Annem - Annem (1929)" adını taşıyan
resim, Dali'nin fantezilerini tükenmez
kaynağı olan ve Cadaqués kıyıları bo-
yunca uzanan, yılları aşınırlığı kaya-
kılanandınıyor.

Sanat dünyasında tüm bunları olurken
Dali ve Gala aşkı, 1934'te bir devlet
nikahıyla taçlandı. Aynı yıl New York'ta
birsergi açan Dali, sonunda Alfii'de de
büyük sansasyon yarattı ve arzu ettiği
üne kavuştu. 1936'da ise İspanya İç
Savaşı başladı. Londra Uluslararası
Surrealist Sergisi'nde bir konuşma
yapan Dali, sahneye eski tip bir dalgıç
kuyafetiyi çıktı. Tulumu beline mücev-
er işlemeli bir kama takmayı ve bir
elinde de bilardo istakası taşımayı ihmal
etmedi. Konuşma sırasında nefes al-
makta zorluk çekince boğulma tehlikesi
geçirdi. Neyse ki kuyafetinin bağları çı-
kanıldı ve Dali kendine geldi. Aynı yılın
aralık ayında ise ünlü Time Dergisi'nin
kapağında Salvador Dali vardı

Salvador Dali, artık 'Dali'ydi ve en ve-
rimli dönemini yaşıyordu. 1937 yılında
yaptığı "Uyku" adlı eseri de bu verimli
çığına rastlar Dali'nin ve şunlankayde-
der: "Uyku, gerçekten de koza içinde
saklı bir canavardır; biçim bilgisi ve
geçmiş ölemi, yine kozalarda gizle-
miş, amaaynı değerlendirilmedi gereken
11 koltukdeğneğine dayanır."

Yaklaşık bir yıl sonra Hollywood'a gide-
rek ünlü komedyenler Marx Kardeşler'le
tanışıp onların bir senaryo yazar Dali,



@hypothalamus

1938 yılının Temmuz ayında Londra'da hayranı olduğu Sigmund Freud ile tanıştı. Dalí, Freud'la ilk ve tek karşılaşmasında en gayretli hayranlarından biri olduğunu ispatlamak için ona 1937 yılında resmettiği Narkissos'un Başkalaşımı'nı gösterdi. Bunun dışında ünlü bilim insanının birkaç portresini de resmetmeyi ihmal etmedi elbette. Tam da o yıllardaartık gerçeküstücülerle arasındaki sorunlar aşılmaz düzeye geldi. Sürrealist grubun önderi Breton, Salvador Dalí'nin isminden yola çıkarak ona Avida Dollars (Dolar Oburu) adını taktı. Dalí'ise cevap vermekle gecikmedi: "Le surréalisme, c'est moi!" (Sürrealizm, benim!) Sürrealistler ve Dalí arasındaki çekişme, Dalí ölene kadar devam edecekti.

"Seni diri diri yerler, küçüğüm..." Gerçeküstücüler çok iyi tanıyan Gala, Dalí'yi uyarıyordu. Breton, Aragon ve diğerleri, topi ailesinin yaptığı gibi, Dalí'yi aralarından kovmaya hazırlanıyorlardı. Dalí'ye göre ne de olsa onlar da birer "kültür barbarıydı. Gerçek babasıyla sorununu kendince çözümleyen Dalí, şimdi aynı olayı yeni babası André Breton ile yaşamak üzereydi. Zaten o, Freud'tanalıtıladığı "Babasınınotoritesine direnen ve onu aşan adama kahraman denir." diye düşünüyordu. Gerçeküstücü hareketin gerçek bir havarisi olan Dalí, kolay kolay evcilleştirilecek biri değildi. Dalí, gerçeküstücüler arasında ayrılık yaratmakla, beğenilerine aykırı düşecek bir düşünce ya da imgeyi onlara kabul ettirmek için dinlenmekle övünüyor

1940 yılı gelip çatınca Dalí ve Gala, tüm Avrupa'yı etkisi altına almaya başlayan İkinci Dünya Savaşı nedeniyle Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşme karan aldılar. Burada dokuz yıl yaşayacaklardı. 1942 yılında "Salvador Dalí'nin Gizli Yaşamı" isimli otobiyografini yayımlayan ressam, Amerika'da geçirdiği yıllar içinde Walt Disney'in çizim filmleri için çizimler yaptı. Bununla da yetinmeyip

gerilim filmlerinin ünlü yönetmeni Alfred Hitchcock ile tanışıp onunla birlikte Spellbound filmininyapımında çalıştı.

Dalı'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne gidişinde elindiğiizlenimler şu sözleriyle özetlenebilir: "Amerikan insanı her şeyden önce kan seviyor. Amerikan filmlerini siz de biliyorsunuz, özellikle tarihsel filmlerde ne çok kan akıyor!.. Amerikalılar sürekliasaatte bakiyorlar. Her zaman aceleleri var, korkunç bir acele.. Ve saatleri son derece katı, sert, mekanik. Dalí'nin "Yumuşak Saatler"i sergilenir sergilenmez işte bu yüzden anında başan kazandı.."

Dalı'ye göre Amerikan yaşam biçimi son derece doyurucuydu. Ünlü ressam bu dönemde servetine servet kattı demek mümkün. Büyük mağazalar için vitrin ve mücevher tasarımları yapıyordu. Vogue ve Harper's Bazaar gibi dergilerde çalışıyor, bale dekorları da hazırlıyordu.

Yine de dünyada ve İspanya'da olup bitenlerüyüzünü çeviremeyen Dalí, Köle Pazarında Voltaire'in Yok Olan Büstü (1940), Savaşın Yüzü (1940-41) , Gecenin Örmüceği... Umut! (1940) gibi eserleri sanat dünyasının kucağına bıraktı. Bu yıllara yakın olarak Yeni İnsanın Doğuşunu İzleyen Jeopolitik Çocuk (1943), Homeros'un Yüceltilmesi (1944-45), Neron'un Burnu (1947) Picasso (1947) gibi eserleri de son derece ilgi çekti. Dalí'ye göre hayranı olduğu Picasso, güzelliikle değil, çirkinlikle ilgileniyordu. Picasso'nun tutkulu alıcılığı, burnundan çıkan ve sonra çevresindeki her şeyi yalayıp yutan bir kaşığa dönüşen beyniyle imgeleyeniyordu Picasso resminde.

Elbette Dalí'nin bir de hayatının aşkı Gala'yı resmettiği eserleri var. "Galarina" da bunlardan biri. Dalí, Galarina'da zafer kazanmış bir Havva görünümüyle biletiçindekile evcilleştirdiği yılanı gösteriyor. Karanlık, opak, kedi teninin mavi

vene, Bir Sütunun Üç Çukuru, Gök-yüzüneve Bir Yayıya DönüşenBir Seyrediyor (1945) resminde İsa ile ilgili görünen bir yapıya dönüşüyor. Galarina'nın Yüzünün Üç Görünümü (1944), İsa ile Atomica (1949), Kürelerin İstisnası (1952) gibi resimlerinde Dalí 'Galarina'ya resmetti.

Takvimler 1949 yılına geldiğinde ise Dalí ve Gala Avrupa'ya geri döndü. Katalonya'ya yerleşen çift, artık öteklerini burada geçireceklerdi. 1949'da Dalí, 'Katolisizm'in ve modern bilimin bazı kavramlarını sentezlediği Mistik Manifesto'yuyayımladı. Bu, ünlü ressam için 'Atom Dönemi'nin başlangıcıydı. Bilime büyük ilgi duyan Dalí, İkinci Dünya Savaşısorunları eserlerinde Katolik temalarla birlikte modern bilim kavramlarını da öne çıkardı. Roma ve Venetia'ta sergiler açan ve "Nükleer Mistisizm" ile ilgilenmeye başlayan Dalí, 1953 yılında eleştiri paranoya üzerine Fransa'daki Sorbonne Üniversitesinde verdiği konferansla büyükyankı yarattı

Dalı, Mistizm'e geçişile ilgili şu ayrıntılı açıklamayı yapmıştı: "6 Ağustos 1945'te atom bombasının atılması ruhumun derinliklerinde duyduğum bir sarsıntı yarattı bende. O günden beri atom, düşüncelerimde yer tuttu. Bu dönemde yaptığım birçok resim, o bombanın atıldığını duyduğumda yaşadığım korkunun yansımalarıdır. Dünyayı çözümlayebilmek için eleştiri paranoya yöntemine başvurdum. Her olgunun gizli güçlerini ve yasalarını bulmak istiyordum, çünkü onlar üzerinde ancak böyle üstünlükkurabilirdim."

Bu yeni resimler diziinin ilk örnekleri arasında yer alan "Port Ligatlı Meryem" resminin iki versiyonu vardı. Dalí bunlardan küçük olanını Papa 12. Pius'a armağan etti. Bu dizinin resimlerinde en çok bilineni ise çamha gerilmiş İsa'yı Port Ligat'ın üzerine yerleştirdiği "Ermiş Juan'ın İsa'sıdır." Corpus Hyperbolicus (İsa'nın Çamha) ve "Devi-



@fianeurbabel



nimli Ölü Doğa" diğer örnekler arasında yer alıyor.

1960'da Figueres belediye başkanı, yıllar önce Dalí'nin ilk sergisine ev sahipliği yapmış ve iç savaşta zarar görmüş olan Belediye Tiyatrosu'nu "Dalí Tiyatrosu ve Müzesi" adıyla restore etmeye karar verdi. Dalí'nin inşaatı ve dekorasyonu bizzat ilgilendiği müze 1974 yılında açıldı. Tarihler 1978'i gösterdiğindeyse bilime olan düşkünlüğü daha da perçinleşen Dalí, René Thom'un matematik karmaşa kuramını incelemeye başladı. Nisan ayında hiperstereoskopik resimlerini Guggenheim Müzesi'nde sergileyen ressam bir ay sonra Paris'teki Güzel Sanatlar Akademisi'nin üyesi oldu.

Bu dünyadan 'Dalí' geçti...

10 Haziran 1984'te Dalí'nin çok sevdiği kızı, menajeri, model ve tiyatro sanatçısı

Gala hayatını kaybetti. Gala'nın ölümünden sonra yaşama isteğini kaybeden Dalí, kansının öldüğü ve gömüldüğü Púbol Kalesi'ne yerleşti ve daha sakin bir hayat sürmeye başladı. Temmuz 1982'de İspanya Kralı Juan Carlos, Dalí'yi Púbol Markisi ilan etti. Dalí ise bu jسته karşılık olarak, krala Avrupa'nın Baş adlı çizimini hediye etti. 1983'te Púbol Kalesi'nde yaptığı "Serçenin Kuynuğu" bir başka bilinen adıyla "Kırlangıcın Kuruğu" adlı tablo, Dalí'nin son eseri olacaktı. Ağustos 1984'te Dalí, kaledeki yatak odasında bilinmeyen bir sebepten çıkan yangında bacağından yaralandı.

Púbol Şatosu'ndaki yangından sonra taşındığı Torre Galatea'da 23 Ocak 1984 tarihinde, 85 yaşında kalp yetmezliğinden hayata veda etti Dalí. Vasiyeti üzerine Figueres'deki Salvador

Dalí Tiyatrosu Müzesi'ne yerleştirilen kemikleri burada mezara gömüldü. Tarihler

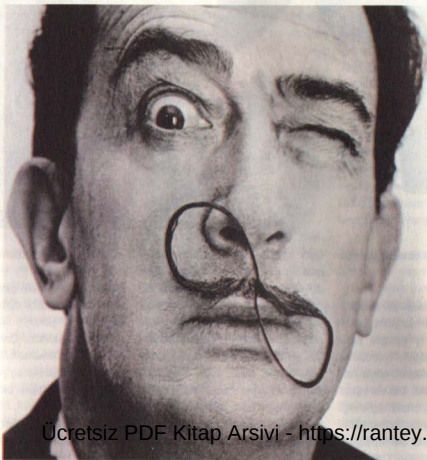
varlığını ve yapıtlarını İspanya'ya bıraktı.

Dahilik ve delilik ipinin gergin inceliğinden bir cambaz gibi bu dünyanın içinden dışına doğru yürüyen Salvador Dalí, uzun adıyla Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, 20. yüzyıla ve içinde bulunduğumuz bu yüzyılasayırsız eserlerini ve şu sözlerini bıraktı:

"Ben soyta değilim! Ama bu saf, aşın ölçüde olumsuz toplum, deliliğini saklamak için kimin ciddi ciddi rol kestiğini fark etmiyor. Söyleye söyleye dilimde tüy bitti: Ben deli değilim. Geleceği görme gücüm, bana öylesine parlak bir zekâ ve yoğunluk sağladı ki bütün bu yüzyıl boyunca, benden daha yığit ve ha yaratıcı bir kişilik çıkmadı ortaya. Üstelik, benim gibi birini gelecek yüzyıllarda da göremeyeceksiniz. Resmim bu nu kanıtlıyor."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

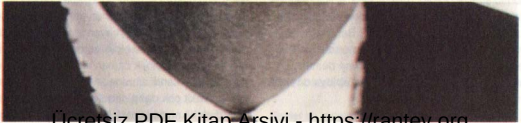
Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



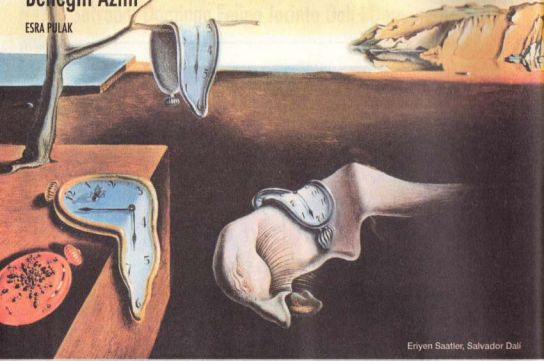
Soytarı olan ben değilim,
deliliğini gizlemek için
ciddiyet oyunu oynayan şu
aklın, mantığın alamayacağı
ölçüde sinsî, bölünüşünden
bile habersiz toplum.



Belleğin Azmi

ESRA PULAK

Sayı 14 | Sanat



Eriyen Saatler, Salvador Dalí

“Ya kolaydır, ya da imkânsız.” Salvador Dalí

Dalı'nın ünlü tablosu “BELLEĞİN AZMI”ne bakıyorum. “Eriyen saatler” olarak da bilinen bu meşhur tablo benim zamana bir yolculuğa çıkıyor. Sıcak ve ıssız bir yerde kendinle kalmaya bırakmış saatlerin resmedildiği tabloya Dalı'nın neden “Belleğin Azmi” adını koyduğunu merak ediyorum. Her tablosunda, ölümlü sıradan insanı düşünmeye, düşünmenin ardından aklına geleni sorgulamaya davet eden bu ölümsüz dahi ressam, bu resimle ne anlatmak istiyor? Bentabloya bakarken kolumdaki saatte zaman duruyor ama tablodaki zaman akıp geçiyor. Öyleyse, evvela zamanın ne demek olduğunu anlamalıyım. Zira bunu bilsem, butabloyu dadaha iyi anlayacağım.

“Asi Ruh” veya “Provokatör Mistik” olarak da anılan Osho zamanı üç ezbölüp sınıflandırıyor. Biri “kronolojik” diğeri “psikolojik” diğeri de “gerçek zaman” kronolojik zaman, kolumdaki saatteki zamandır. Osho'ya göre işe

yanıyor amagerçek değil. Dünya işleri ile meşgul olan insan kronolojik zamana takıntılı hâle geliyor. Gün boyunca bir yerden bir yere, bir işten ötekine yetismeye çalışan şehir insanı, saat kaçta nerede olması gerektiği ile ilgili olarak sürekli saate bağımlı olarak yaşıyor. A zılları, hırsları ve rekabetin hüküm sürdüğü dünyada duruyor kronolojik zaman. Ondan daha derinler de, onun tam altında başka bir zaman yatıyor. Bu da gerçek olmayan ama kronolojik zamandan daha gerçek olan psikolojik zaman. Kronolojik zamanı sabit kalıyor ama psikolojik zaman akışkan, çünkü her insan kendi psikolojisine kendi zihnine sahip. Mesela mutlu olduğumuz zaman vakit çok daha çabuk geçiyor. Skildiğimiz zaman vakit ilerlemek bilmiyor, sürekli kolumuzdaki saate bakarak zamanın ilerleyip ilerlemediğini kontrol ediyor vedaha çok sıkıyoruz. Ya güzel bir film izlerken yada iyi yazılmış bir romanın saatesinde kaybolurken zaman öyle hızlı geçiyorki, bu defa da vakit çok daha çabuk gittiğini düşünmüyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

"Psikolojik zaman senin iç zamanındır." diyor Osho. Psikolojik zaman sanatla, şiirle, resimle akıyor..

Gerçek zaman ise bir süreç değil, bir eşzamanlılık. Hatta sanki ortada zaman da yok. Ebediyet var. Gerçek zaman, sonsuz olan... Ve sonsuz 'zaman'ı ancak 'an'da kalmayı başardığımızdadeneyleyebiliyoruz. İştetamo 'an'da zaman yok oluyor, sonsuzluk var oluyor. Zaman yok olduğunda herşey yok oluyor. Tıpkı aşk gibi, 'aşk' olduğunda 'ben' yok oluyor ya; tıpkı bunun gibi...

Şimdihaiyi anlayabiliyorum Dalî'nin "EriyenSaatleri"ni. Adına zaman dediğimiz olgu; kah duruyor, kah akıyor, kah yok oluyor. Ve insan denen canlı, ya ısrarla zamana diremiyor, zamanın akıcılığını ve şeylerin gelip geçiciliğini kabul etmek istemiyor, ya da kendini zamana teslim edebiliyorsa, böylece hayat akıp gidiyor. Veişte, o; 'an'da kalabildiğidir vakitlerden, saatin kaçolduğunu, erken mi geldi, geç mi kaldı; unutturuyor. Zaman yok oluyor.. Tıpkı, tablonun ön tarafındaki akışkan hareketliliğe rağmen, arkada sükunetini koruyan doğa gibi. Doğa'da iken zaman hem duruyor, hem akıyor vehem de yok olmuyormu?

Yazının sonuna; beni bu tabloya bakmakla bir zaman yolculuğuna davet edenDalî kadarhatta belki dahada fazla sevdiğim bir şairolanBirhan Keskin'den, zamansız birşiir ilaveetmekistiyorum;

Ve İpek Ve Aşk Ve Alev

İ
sana böyle akmaktan çok korktuğum için
olduherşey
şelaleler de bu yüzden ilgilendiıyor beni

...dünya çok üzücü bir yerdi, savaş filmlerini ve samurayları
eskisigibisevmiyordum. birboşluktan aşağı mı bırakıyordum
kendimi. tellerlitenimi çizipcanımıyı yakıyordu.
mutsuzluğuma mialışıyordum seniseverken. yoksa kan
kaybından mı ölüyordum. daha fazla parçalanacak parçam
yoktu.

neyse
sevgilim telefonun öbür ucunda ruffles yiyordu

benmeleğimin kanatlarınkırdım
ordan geliyorum. siz yinede ikiz bardakları
kırmanın. bir deliydim, elementlerin de ruhları
olduğuna inanıyordum,

akıtma suyun içini geliyordu hep
şelale deyince

divaneliği söylüyordum
sanaböyleakmaktan çok korktuğum içindi

şelalenin sinirini bozdum azönce
ordangeliyorum

İİ
elveda ırmak, hoşça kal alacakaranlık
geçtimiyılar sonraanımsanacak alınganlıklardan
silahlar ve bellekgerekiren aşkınseramik
teninden, itinalı ve alıngan
yüzümün gürültüsünü unuttum
şüpheci ve med-cezirışkından oldu böyle
acemidüşün
yüzünün kayganlığından utanıp
saçlarının ritminden kaçacak kadar

şimdi benden bu uzak yol seslerinialsalar
hazin öyküleri ve yüzünü özlediğim zamanıanalsalar
-ormandı,yağmur sonrasıydı, tazelenen yaprakların
üzerinde su damlacıkları tutunuyordu, sankigeçbir
vakiteve dönüyordum, yüzümü heidi'ye ismarlamışım
annem lastiktokalanımı yakıyor, annem benimüzgare
bırakıyor bu yüzden.. gibiolmayacak şeyler
söylerim sana

anımsadıklarınmyanılsı olduklarını
yine de hepsinin bir deprem olduğunu
kimbilebilir? ikimizin arasında duran
şu boydan boyairmak, şu boydan boya
alacakaranlık
ikimizin arasındaki şu depremin bir bellek
uykusu olduğunu kim bilecek

eskiden olsaydı, tuzlu düşleranımsardım
ağzımda eriyip yok olan tadını güneşin
alevin ipekke savaşını, saçlarının altından
akan ırmaklarda yıkanıdığım sabahları anımsardım
tenine dokundukça bıçak sırtıbir nefestesusan
felç olan sözleri hatırlardım

elveda ırmak
hoşça kal alacakaranlık

Birhan Keskin, KimBağışlayacak Beni

Şairlerve ressamlar,sözlerve resimler.. Onlargerçek
zamana aittir. Ve iştebu yüzden ebediyete kadarvar
olacaklar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>



Rose Meditative, Salvador Dalí

Kavgamız sonaereli çokoluyor. Kardeşimin bedeni de benim-
ki gibi çürümeye yüz tutmakta... Çekmecelerim artık benim
hâkimiyetim altında... O da dünyanın dört bir yanındaki insan-
ların çekmecelerinde yaşamını sürdürüyor. Bu nedenle, ben-
den daha zengin olduğunu ve büyük bir şöhritle arıldığını bi-
liyorum. Kısıkamıyorum, tamam kısıkanıyorum. Aslında sade-
ce hatırlanmak istiyordum.

Burası karanlık... Biraz uyumak istiyorum.

İmza

Salvador (Gerçek Olan)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Kendine Sürrealist Olmak

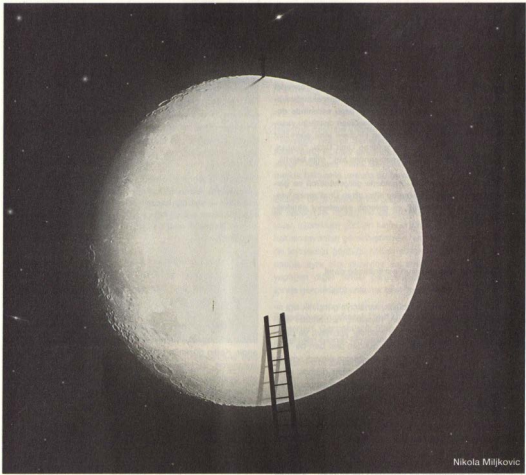
GİZEMDEMİREL

Şiirlerden resimler yapan adam Guillaume Apollinaire bu
Dünya'dan daha 38 yaşında insanlık tarihinin bilinen en büyük
salgını İspanyol Gribi'ne yakalanıp çok ederkten arkasında
böylemesi hoş,tınısı tatlı, anlamı yüzyıllar sonrasında bile çok
farklı şeyleri nitelendirmek için kullanılacak bir kelimeyi
bırakmış: Sürrealizm. 1917 yılında Apollinaire'ın tiyatro oyunu-
na yazdığı önsözünde doğan bu kelime 7 yaşındayken, tetiği
çekildiğinde namusundan rengarenk çiçekler püskürten bir
silahla benzeyen bir akıma adını vermiş. Kuramcısı André Bre-
ton sonunda adını koyabildiği çocuğunu edebiyat dünyasına
"Sürrealizm Manifestosu" ile tanıtmış. Şimdi gelin akımın
gelişiminde payı olan bu iki isim ve yarattıkları/kullandıkları/
geliştirdikleri tekniklerin hayatımızdaki izdüşümünün peşine
döşelim.

fransızca'dan dilimize 'Gerçeküstücülük' diye çevrilen bu akımın özgün adı Sur-réalisme'in tam karşılığı gerçekçilik-üstü aslında. Yani tabanda bir gerçekçilik var ama ben onu bir trambolin gibi kullanıp üstünden kuvvetle sıçrayacağım, yükseldiğim noktada bir şekilde asıl kalmamın yolunu bulacağım ve bilincim devredişti kalacak. Kendimi bilinçsizizolmamın hafifliğine brakaacağım. Herhangi bir kurala uymak zorunda hissetmeden uzun bir döneme damgasını vuran eserler veren Apollinaire aslında durdurulan bilincin, genele göre mantığa, gerçekçe bağlı olmamanın harika şeyleri doğurabileceğini kaligram tekniği ile yarattığı şiirleriyle pekala kanıtlanmış. Kaligram gerçeküstücülük akımının Apollinaire'ne de büyük katkısıyla en çok pratiği yapılan tekniklerinden biri. Şiirin dizelelerini uzaktan bakıldığında masasına uygun bir resmi oluşturma şeklide yerleştirmek diye özetlenebilir. Onun kadar hatta ondan daha fazlasevilen vebelki de bu akımın eserlerinin büyük kısmını teminli oluşturan diğer teknik ise Fransız yazar, şair ve kuramcı André Breton'un yarattığı özdevim tekniği. Sanırım bunu da bilinci kontrolen alıp bilinci dışıya zar zor kapatıldığı, sıkış tıksı bastırılan yatağın bazasından çıkartıp özgür bırakmak diye basitleştirebiliriz. Resim yaparken eli, kalemi, fırçayı serbest bırakarak rastgele hareketlerle bir şeyler ortaya çıkartılır ve elde edilen sonuçta bilinçaltından kesitlerin ortaya çıktığı düşünülür. Yazıda, şiirde de aynı şekilde bilinci düşünmeden, sözcük öbeklerine herhangi bir anlam vermeye çalışmadan yazarak sonrasında da düzeltilmeden bilinçaltının kustukları elde edilmiş olur. Sadeleştirip bilgi vermeye ayrılan kısmın sonuna geldik. Üçten fazla kez bilinci, bilinçaltı kelimesi geçmesine rağmen hâlâ belirmeyen Freud'u merak etmiş bir bilinçaltısı zedelediği çok büyük bir fikirle bu bilinci bilinçaltına özgürleştirmek mücaadesesi ve bu alanda yazılan

çizilen her şeyi biraz psikiyatrist Sigmund Freud var. Olmasın mı? Tıp ve psikoloji okumuş olan André Breton Üniversite yıllarından itibaren zaten Freud'un fikirlerine hayranlık duyma biriyim, 1. Dünya Savaşı sırasında sıhhiye birliğinin psikoloji koğuşunda görevini tamamlayıp bu fikirlerin etrafında geliştirmiş. Freud ve bilinçaltı konusunu detaylı olarak anlatan, dolaylı yoldan bir fikir sahibi olmanızı sağlayacak kişi muhakkak bir psikolog, psikiyatrist ya da kendini buna adanmış biri olmalıdır o yüzden buradan kendi payımıza alacağımızı aldysak sıra sanatta değil hayatta sürrealist olmakta Şahsi fikrim bu akımlar arasında her dönem güncel kalabilen ve kişisel gelişim adına en kafayorulabilecek olanı gerçeküstücülük.

Genel geçer kıllan ykmanın, mantıklı birine göre ortalığı kaıştırmanın, kaosun nasıl mükemmel şeyler doğurabileceğinin kanıtı kalıgram aslında. Kendileri iki kelimeyi yan yana koyup düz uyakla şiir yazamayan kişilerin yazdığı şiirden Eiffel kulesi çıkararı Apollinaire'in resim kabiliyetine olan eleştirisine kulak assaydı denemenişiz yoldan gitmezdi ve bu teknik da fazla geçilemezdi. Breton'un özdevim tekniği de bu akımın derdinin dermanı; sonuçta bir sürrealist bilinçaltından gelen nehrin yolunu aşmak, bilincin engellerini biraz olsun yok ederek nehrin akmasına izin vermekten başka ne ister? Şimdi bunların izini yaşamakla düşürelim. Senin tuvalini yaşadığın hayat. Seni çevreleyen gerçekliğinden, mantığından, bilincinden sıyrısı kendini neler çizerdin hayatına? Kim bilir nasıl şeyler getirdi o nehir altından bilincinin... Bir özgür kalabilsaydın seni tutan her şeyden nasıl renklerle şenlendirirdin beyaz kağıdı? Geçmişle ilgili cesaretini kıran ne varsa bulup ıkarıp atabilen çöp kutusuna, sonra geri getirilemeyecek şekilde boğaltsın kutuyu tek tıkla. Bir konuyla ya da kendimizle ilgili yargıya dönüştürdüğümüz inanışların çoğu bilinçaltına çocukluktan kayıyolan anılarından, ne kadar garipdeğil mi? En az hatırladığımız yıllardan yaşamadız bazı anlar kaydoluyor, oradadurubir inanışa dönüşüyorve hayatımızı bilmenden onlara göre şekillendiriyoruz. Belki ilkökulda aptal Ahmet hep saçınla dalga geçmişti veya 'Şişko Patates' seslenmeleri hâlâ kulağında ve sen böyle bir sebepten kendine güvensizsin, güzel biri olabileceğine ihtimal dahi vermedin bu yaşına kadar, hâlâ da yetersiz buluyorsun kendini. Hadisiz biri senin minik aklın ermediği için yaptığın bir hatayı acımasızca eleştirdi belki, şimdi sen 30 yaşına geldin ama hâlâ doğru bir şey yapabileceğine inancın yok, iyi bir iş yapabileceğine, bir şey başarabileceğine... Babası tarafından küçük yaşta terk edilen ve annesiyle birlikte yaşadığı kötü bir hayat boyunca kendine hiç ettiği değeri veremeyen, birarap olacak cümlelere aşık



Nikola Miljkovic

olduğunu okumuştum bir yerde. Böyle birçok farklı hikâyeye tanık oluyoruz hayatta. Bilincimizin altı bir üstüne gelse Dalı tabloları gibi yaşamlar çıkardı ortaya kesin ama işte... Ne o kızı sanlıp "Sen elinin tutulup hiç bırakılmamasını, yanında dağ gibi durulmasını hak ediyorsun." desek inanır, ne o 30 yaşındaki bey, hayatını değiştirecek fikri için bir adım atar. O zaman herkes kendine sürrealist olacak.

Eğer kendime dönüp yükselebilirim kendi kendime biçtiğim bu gerçeklikten, Apollinaire gibi gidilmeyen yolda yürümeye cesaret eder, Breton'un dediği gibi bilincimi biraz susturabilip gözlemlersem kendimi o zaman keşfedebilirim bir yerde bulunmayı bekleyen "kusurlarıyla kusursuz ben'i. Böyle biri var. Öyle bir ben var ki, seni orfist olarak tanımlayabilir ya-

dan. Sen akıllısın. Sen matematikten pekâlâ anlıyorsun. Sen o sınavı geçebilirsin. Senin sesin gerçekten çok güzel. Sen zayıflayabilirsin. Sen zayıflamasan da çok güzelsin. Sen saçını istediğin gibi yapabilirsin. Sen çok iyi bir eşsin. Sen o adamın ağız kokusunu çekmek zorunda değilsin. Sen o hayran olup fotoğraflarına baktığın kız gibi hayalindeki işi yapabilirsin. Bir çok konuda yeteneklisin, yaz, çiz, araştır, üzerine git geliştirmek istediğin yönlerinin. Kendini dinle, farketmekte olduklarını. Bil ki sen daha az değilsin, daha kötü, daha eksik, yetersiz değilsin. Sen çoksun.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Bir Ümit Ünal Röportajı

Dilek Atıl

"Bunuel, sinematahrihinin en büyük yönetmenlerinden biri" Birbirinden değerli filmleri Türk sinemasına kazandıran senarist ve yönetmen Ümit Ünal ile Kafkaokur'a özel gerçekleştirdiğimiz söyleşide sürreal sinemanın kendine özgü evreninde do-laştık. Salvador Dalí ile okul yıllarında başlayan dostluğu yaşı-mı boyunca süren dünya sinemasının efsanevi ismi sürrealist Luis Bunuel'i ve yapıtlarını değerlendiren Ümit Ünal, "Bunuel, sinema tarihinin en büyük yönetmenlerinden biri," diye belirtti.

Dünya sinemasından verdiği örneklerle gerçeküstücü ve ger-çekçisinemanınasınym noktalarının altını çizen Ünalaynca ken-di sinema dilinin özelliklerini ve gelecek projelerini okurları-mızıçin paylaştı.

Röportaj: Dilek Atıl

Sürreal sinemayıkendi sanatevreninizdenasıl tanımlıyorsunuz nu z?

Sürrealizm ya da Gerçeküstücülük, sanatçıya gündelik algı sı-nırlarının yetmediği, bilinçdışının, rüyaları, rastlantının ege-men olduğu yerde başlar. İlk kez metinler yazmaya ya da ilk kısa filmlerimi yapmaya başladığım günden beri ben de "ger-çeküstü"ne ilgi duydum. Hiç metafizik inancım olmadı ama bir sanatsal anlatım aracı olarak, gündelik algının dışında kalan metafizik unsurlar hep ilgilmi çekti. Yazdığım senaryolarda, hikâyelerde rüya sahnelerine, doğaüstü varlık ve durumlara, "gerçek" hayatta olması imkânsız olaylara çok rastlanır. Ama diğer yandan hiçbir zaman gerçeküstücü olarak da tarifedemem

Sinemada gerçeküstücülük denince elbette ilkakla gelen isim İspanyol yönetmen ve senarist Lu is Bu nu el... Kendini tam bir gerçeküstücü olarak tanımlıyor. Zannediyorum sizinle üniversite yıllarınızda Luis Bunuel ile ilgili özelbir çalışmanız da olmu ş. Bu nu el sinemasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Okulda bir yönetmeni ele alır ve bir dönem boyunca inceler sonra da o yönetmen üzerine bir sunum yapardık. Benim seç-tiğim yönetmen Bunuel'di. Üzerine yazılmış çok fazla şey okudum. 80'lerde aradığım bir filme ulaşmak şimdiki kadar kolaydeğildi o yüzden bir çok filmi göremeden eleştirilerini ve senaryolarını okuyarak sunumu hazırladım. O günlerde isimlerini, konularını kafama kazıdığım filmlerin çoğunu ancak yıllarsonragörebildim.

Bunuel sinema tarihinin en büyük yönetmenlerinden biri bence. 1920'lerdeçokhızlı gerçeküstücü olarakbaşlayan bir

çok sanatçı sonradan dahailimli, daha popüler bir tarza kaydı ya da dine döndü vs. Ama Bunuel öncünce kadar kendinden taviz vermedi. Her zaman yıkıcı, sert ama bir o kadar da şaka-cı ve alaycı kalmayı bildi. Devleti, dini, burjuva toplumsal dü-zenini ve cinsel zayıflıklarımızı hep bir kara mizah gözlütüyle eleştirdi. Eleştirdi demek hafif kaçtı, belki de yerin dibine bat-ırdı demek daha doğru.

Bir Endülü Kögeği ve hemen ardından gelen Altın Çağ, gerçeküstücülerin dikkatini çekti. Ki Bir Endülü Kögeği, kendinin veyakin arkadaşı SalvadorDalí'nin rüyalarının yolaçıkılarak ortaya konu luyor. Bu nuel'ibu iki filmle anmak haksızlık olsa da bu radaki im gelerden söz edelim mi biraz?

"Bir Endülü Kögeği"birbirinden kopukgibi görünenimgele-rin rüya mantığı içinde art arda dizilmesinden oluşur. Çürüyen eşekler, katolik papazlarına dönüşen cesetler, karınlarını üşütüştü kapıyasıkışmış el gibi imgeler daha sonraki yıllarda Dalí'nin resimlerinde ve Bunuel'in filmlerinde karşımıza yeni-den çıktılar. Ama herhâlde filmin en ünlü anı, genç bir adamın (Bunuelkendisi oynuyor) bir kadının gözünü ustayla kestiği andır. Kadın gözünün yakın planı için de ölü bir eşeğin gözü kullanılmış. Bu imgeler o günün seyircisi üzerinde çok sarsıcı etki bırakmış. Öyle ki, Bunuel biyografisi "Son Nefesim" ki-tabında tehditler aldığını ve o günlerde kendini saldırılardan ko-ruyabileceğini silahlageziğini anlatır.

Bu nuel'in diğer sinema yapıtlarında sürrealizm etkisi ne kadar gelişiyor ya da başka akımlarla buluşuyor mu ?

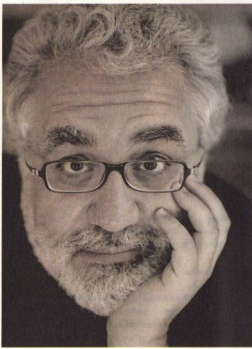
Bunuel hayatının sonuna kadarbir Sürrealist olarak kaldı.Ha-yatında uzun bir Meksika dönemi var. Bence Meksika yılları-ndan sonra Avrupa'ya tekrar döndüğünde yaptığı filmler daha olgun ve çok daha çarpıcı filmler. Endülü Kögeği'nin çok etkisini almıyorsunuz belki bu filmlerde ama çok daha derin, edebî bir tat alıyorsunuz.

"Gerçeküstü sinema aykırı, yıkıcı ve sarsıcıdır..."

Sürreal sinemada im gelemeler son derece önemli elbette. Bu im gelemeler, sürrealşilde (örneğin Lorca'nın şiirlerinde) kendine daha rahat yer bulurken sinemada kendilerine daha mı zor yer buluyor sizce?Yani, sürrealizm şiirde oldu ğu kadar sinemada da kendini dilediğince özgür kılabiliyor mu?

Sinema aynı zamanda ticaretin, eğlence endüstrisinin bir par-çası. Bir şair ya da ressam çok küçük maliyetlerle sanatın ha-

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>



yata geçire bilir ama sinemacı çoğu zaman hayalindeki filmi yapabilmek için büyük bütçelere gerek duyar. Ticari sinema fantastik ya da hayal ürünü unsurları bolca kullanır ama gerçeküstücülük sadece hayal/rüya unsurlarına yer vermek değildir. Gerçeküstücülerinsöylediği şey; aykırı, yıkıcı ve sarsıcıdır. Ticari sinemada törpülenmiş, yumuşatılmış gerçeküstü öğeler yer alabilse de her şeyiyle gerçeküstücü bir film yapabilmek zor. Hele bizimki gı bi ülkelerde imkansız.

Sürreal sinema denince dünyadan başka han gi isimler aklınıza geliyor? Sinema dillerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gerçeküstücülük sinemadan edebiyata ve ta bi ki resme çok insarı etkilendi. Sinemada mesela Jodorowsky geliyor aklıma. Ya da David Lynch. Fellini'nin kimi filmlerinde gerçeküstücü öğelere rastlanır. Ama popüler bilim kur gu ya da "fantezi" filmlerinden, reklam ve müzik kliplerine gerçeküstücülüğün etiketmediğialan yok gi bi.

Hemen aklılara gelen Alain Robbe-Grillet ve 1963 yapımı Ölümsüz (L'Immortelle) filmi geliyor. Bu film den ve Grillet'ten söz edelim mi biraz?

Robbe-Grillet deyince "gerçek" algısıyla oynuyor ama gerçeküstücü değil. Kendine özgü, başka bir hikâye, sinema

anlayışı var. Sinemada zamanla ve mekân değişimleriyle oynamayı seviyor. "Ölümsüz" hayatta en sevdiğim filmlerden biri. İstanbul üzerine çekilmiş en güzelfilm diyebilirim hatta. Bu ülke düzgün bir ülke olsa "Ölümsüz"ün sürekli özel gösterimleri yapılırdı

"İçinde gerçeküstü unsurlar olan "gerçekçi" filmler yapıyorum."

İstanbul deyince aklıma sizin çok sevdiğiniz filminiz "Teyzem" geliyor. Senaryosu size altıfilminyönetmeni Halit Refiğ'ti. Türk sinemasının kült filmleri arasında yer alıyor "Teyzem" filmi. Ben biliyorum ki aslında siz o filmde birçok bilinçaltı unsuru datemas etmeyeğelemişsiniz.

Elbette. Okul dönemimde gerçeküstücülerden çok etkilendim. İlk senaryom Teyzem'de bu etkilenenin izleri çok açık. Rüyalar, uyanırken görülenhayaller bolca var. Teyzenin gördüğü halüsinasyonlangörselleştirmeyi tercih ettim.Hatta bir sahne de teyzesinin gördüğü halüsinasyonları Umur da görür, sanki onunla aynı al g düzeyine sıçamıştır. Ama "Teyzem" veya yaptığım diğer filmler gerçeküstücü değil. Benim filmlerim içinde gerçeküstü unsurlar olan "gerçekçi" filmler.

Buradan yola çıkarak Ümit Ünal sinemasına değinmek istiyorum m. Gerçeküstücülüğe kendini yakın hisseden bir yönetmen olarak filmlerinizde sürreal etki ne kadar var?

Dediğim gi bi Teyzem'den başlayarak tüm filmlerimde gerçeküstücü unsurlar var. Neredeyse her filmimde en az bir rüya sahnesi vardır. Karakterleri gördükleri rüyalarla anlatmayı seviyorum. Anlatıstan bul'da aldırıldığı bebeğini kafasında büyüten ve yaşayan bir kız çocuk gibi hayal eden bir karakter var mesela. Ya da Nar'da hiç tanımadığı bir adamın hayatta en büyüksırmı bilen (Mannak Noni sahnesi) bir karakter var. Bunların yanında Gölgesizler tümüyle bir büyük rüya, ya da labus. Ama ben gerçeküstücü değilim. Belki büyüyünce olurum.

Elbette oku rlarımız için sormasak olmayacak son soru da şu: Yeni film projelerin hakkında en doğru bil giyi sizden alabilir miyiz?

Sofra Sırtları adında, yapım süreci birazyılan hikâyesine dönmüş bir film üzerine iki yıldır uğraşıyoruz. Bakanlıktan kredi aldı ama finansmanında, oyuncu kadrosunda aksaklıklarla uğraştık. Sorunlar çözüldürse bu yıl SofraSırtları'nı çekeceğiz. Bir de şimdilik adı gizli ufak bütçeli bir projem var, onu da bir başka yapımcıyla çalışıyorum, genç bir yazarla ortak yazıyoruz. O da bu yıl her an devreye girebilir. Başka bir sürühayaller, yarım kalmışsenaryolar, hikâyeler varuçuşan.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>



Lujan Cordaro

Aşk üzerine...

Sadece sevdim. Doğrudan sevdim.

Rüya üzerine...

Kalbim o kadar hızlı çarpıyordu ki, elindentutupsenikalbimin içine götürdüm. Orada birkediydım. Meğero minırdanıyormuş içerde. Sonra bir balık kediyi yedi. Sonra ben oradan çıktımve balıkla seni içerde bıraktım. Kalbiminiçinde

Aşk üzerine...

Kaybetmekten o kadarkorktum ki kırıp, parçalayıp her şeyi o an, kendileriyle...

Aşküzereine son kez...

"Sevgilim, bugünseninen mutluluğünüdü biliyorum. Biliyorum sevgilim, seninen sevdiğinşarkıydıbirazönce çaldığın

En sevdiğin koltuktu oturduğun.

Gökyüzü, en sevdiğinşekildeydi. Bulutsuz,sakin. Yıldızlar serpilmişti her yana, titreşiyor, parlıyorlardı. Ay büyüyordu bir yandan ve ay ışığı altındaoturmak bir insanane kadariyi gelirse, o kadariyi geliyordu sana. Ve bu masa, senin en sevdiğinmasaydı.

Ve bu sakı sevgilim, bu sakıyı sen seçmiştin. Durmadan anlatıyordun o günü ve onlarcasıarasından bunuseçtiğini için övünüyordun kendinebirazönce. Bu kitaplar, Bu kitaplar. Ve bu halı, birazcık senin içinde ne oluyordu. Ne de ki, senin ellerimboyununda. Eskiden ne güzeldans ederdik.Ve burada,

biraz önce,tekbir beden olmuştuktans ederken seninle. Eskiden ne güzeldansederdik.

Ve bunlarsevgilim, senin en sevdiğin perdelerdi. Birazönce kenarlarını düzeltmiştin.

Busenin en sevdiğintabloydu, biraz önceonadalıp gitmiştik ikimiz de. Ben senin yokluğunu düşünüyordum o sıra. Karşımda değil, yanımda otursan nasıl cevaplanacağını bütün sorulann. Sen, benim ne düşündüğümü tahmin etmeye çalışıyordun

Bu kucağımda duran sevgilim, senin en sevdiğin minderdı. Onasnlıp uyurduyalnızkaldığın gecelerde. Ve o konu,senin bahsetmekten en çekindiğin konuydu, biliyorum, benim biraz önce geldiğim. Üzerine konuşmak istemiyordun. Kaçıyordun

Ben yinede, durupdurup,aynı konuyu açıyordum. Ve o kırıdın sevgilim, o benim en sevdiğim fındacı. Ve o benim en sevdiğimtabaktı. Vazoydu.

Onlar, en sevdiğim kalemlerimdi, birazönce öfkeyle dağttığın.

Ve o yırttığınbirazönce, bizimen sevdiğimizfotoğrafımızdı. İlk fotoğrafımızdı, yıllarönce çektiğin.

Benim en sevdiğim adam, sendin sevgilim. Biraz önce Ve o bağırarak çıktığın,küfürler savurarakçarptığınkapı, sevgilim, o evimizin kapısıydı. Her şeyden önce..."

Aynlıküzereine...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

GÖKHAN COŞKUN

Derinlerde cançekişenboğuk birfısıltının çırpınışlarıvar göz bebeklerinde.

Şehrin en kalabalık caddesinde-meselaTunalı Hilmi'de ya da gidecek başkayerolmadığındanismi "Mecburiyet" koyulan herhangi birinde- gününün yoğun saatlerinde minikoğlunun elindentutarak yürüyor birkadın. Saçları kıvrık ve yanakları pembe. Caddede ağır ağır seyreden otomobillerle aç önce uydurduğu bir oyun oynuyor pembeyanıklıküçükçocuk. Saçları annesinininki gibikıvrık.Hava sıcak...

Modifiyesinekendisinden dahaçok paraverilmiş pek de yeni olmayan biraraba giriyor caddeye. Egzozundan çıkansesin desibeli bagajdan gelen baslarlayanışıyorâdeta. Korkunç gürültüsü ve garip manevralarıyla "Beni izleyin!" diyor kendi aksasında. Çocukta korku, annede endişe beliriyor. Malum içgüdüyle kaldırımın yola en uzakolan noktasinakaçıyor oğlunu. Hızlanmışsolukları, yanı başlarındaki Çin lokantasının camlarınbuğulandıyor.Lokantanınbodrumundaki mutfağı ferahlatmayaçaalışan bir havalandırma uzanıyor duvarnıbitip kaldırımın başladığı yerde. Ama havalandırma bu kez hedef şaşıyor. Mutfağın sıcaklığı ve ağır kokusu yerinekadının dizlerinekadarolan elbisesini havalandırıyorMarilyn Monroe'nin o meşhur karesindekigibi.

İştetam dafilmin o sahnesini yaşarken neyaparsın?Utanır gözlerini mi kapatırsın? Bunu görsel şöleneçevirip fazladan göreceğinin iki kanş bacağı mı odaklanırsın? Yoksa hiç fark etmemiş gibi mi davranırsın?

Yaçocuk? Bir kâğıdıntutuşmasından, yaşlı bir tenin buruşmasına kadarngörsel şaşıran çocuğun duyugudeğişimi deilgini çekermi mesela? Azönce kendisini görmeyen otomobillerekomutlarveren çocuk ne olup bittiğini farkedermi?

Şüphesiz ki bu senaryoda öncelikle kadınınmühim. Kadının yüzüdürrizlerle dolubirfilm. Oradane göreceğini bilemezsin. Utanacak, telaşlanacak akabinde desetiği kıyafet yüzünden kendine mi kızacak? İsyarı mı edecek talhsizliğine? Üzülecek mi? Eğer üzülürse kaybeder. Sadece o değil, tüm iyiler, içimizdeki bütün masumiyet kaybeder. Zihninde kurduğu mahkemede önce kendisi beraattettirsin kendini. Gülümsesinoğluna. Yoladevametsin. Çünkü kadının engüzel hali ve filminin umutlu sahnesidir- sadedınsayıyorun her şeye rağmen gülümsüyor...

Kadıngülümser,kadın şefkatgösterir, kadın sever, büyütür, besler... Çünkü kadınatek bahşedien otatlı tebessümü değildir. Anneye; hormonlar,güdüler,duygular verilmiştir. Gelgelelim babayabiraz cimri davranıp yüreğine tek bir duygu, 'sadece birazvicdan' serptirilmiştir. "Babayüreği" dedikleri...

Peki,sana babanı sorsam nasıl anımsarsın? Nefesalmaya başladığın andan berisanaçeşitlikurallarve kıstlamalar dayayandespot biraile reisi mi, yoksa şu hayatta başınane gelirse gelsin arkada onun olduğunu bilmenin verdiği güvenlehergecevarlığınıaşükrettiğinşefkatli bir dev mi?

Gözlerini kapat veöylesöyle: Elindeki kemer mi, yoksa bisiklet mi?

Sığınacak bir liman mıdır babaevi? Yoksa yanı açık bir cezaevi mi?

Lakindüştüğün gün tarifsiz bir güç verir-içinden küfürler ettiğin- babanınsanaüzananelleri.

İnsan, ruhundakiylebakar dış dünyaya. Kadına, çocuğa, olaylara, babaya,doğaya... Sahra çölünün kuraklığınalanet etmekte görmekinesecdeetmekdesenineline.Elaine aldığıntaşla kocaman bir anı kovanını da parçalayabilirsin, annesini kaybetmiş bir enişe yuva da yapabilirsin...

İştetüm o ulu şahsiyetler; Mevlanalar, Hacı BektaşlarYunus Emreler başka birgözleğördükleridünyayıtasvireder tasavvuf deryasında. Kulak kesilelim birazcık da Ömer Hayyam' a:

*"Birputdemişki kendine tapana:
Bilir misinniçin taparsın bana?
Senkendü güzelliğine vurgunsun:
Benayna tutar gibiyim sana."*

Peki, sen ne görmekistersinaynada?

Ne götürdü giden yanında? Ne kaldı bakanın aklında?

Anı mı? Acı mı?

Arkasına bakmadan kaçanı öyle bir anlatırım ki sana, bu dünyeyiñtekkıbrımdıbrakılan o zat-ı muhteremin yüzü suyu dülmetine dökülen öyle bir etekdünşeyin...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Gabriel Isak



Ve yine öyle bir anlatırım ki deminki mübarek kişiyi sana,
kendisine inanıp sığınan zavallıyı nasıl da biçare bıraktı diye
öfkelenir, hacıyollarına kadar yorulmaz şeytan diye onu
taşlırsın.

Neye inanmak istersin?

Onu sadakat abidesi olarak dikebilirim meydanlara

Yada yalanlarımdan ötüldü taşkesilmiş bir hanefi kalicesinin
masalı yaparım. Çünki her şeyi dinden ötürü küçümserim. Her

Ne duymak istersin?

Bir azinenin gözyaşları mı dahatemiz yoksa bir fahişenin mi?

Tam bunu sorguladığın anda, nallarına bok bulaşmış yaşlı bir
atağlasahangisine daha çok yarıncıydın?

Söyle..

Ücretsiz PDF Kıtap Arsiyi - <https://rante.org>

İyi Yürekli Hayatımız

DİLEK TÜRKER

Abim kederli bir çocuktuk, ben her şeye rağmen neşeli. İkimiz de çok hayal kurardık, o zengin olmak isterdi, bense pilot. O gece uyumadan önce, kumbaramızı açıp yere döktük: Babamın cebinden aşırıdıklaştık, bayramlarda topladığımız harçlıklar, karne sonrası hasılatımız, annemin ara sıra pazar alışverişinden artan bozuklukları ve yolda bulup uğuruna inandığımız küçük metal gemi dümeni. Ertesi gün lunapark gidecektik.

Sabah erkenden uyandık, içeriden çatılabıçak sesleri geliyordu. Kokudan bildik, annem börek yapmıştı. Radyoda çalan şarkıya eşlik eden babam, banyoda traş oluyordu. Yalın ayak, bollaşmış pijamalarımla fırıldam yataktan, abim humurdanarak uyandı. Babamın traş losyonu kokan serin yanağından öpmek ve annemin saçlarına vuran güneş ışığıyla sofraya oturduk.

İkinci böreğimi istedim annemden. Tabakıma koyarken, "Paz gibi oldular, götür şunları Kambur'a." dedi babama.

Kambur derlerdi Hasan Amca'ya. Hükümet Konağının karşısındaki sokaktan girince elli metre ileride, koca bir çınar altında yedi berber salonu. Şehrin tek işlek yolu olan Mecuriyet Caddesi'nin arka kapısının açıldığı serin bir avlu gibiydi. Hemen yanında da bir kahve vardı. Her traş sonrası bir şeyler içerdik. Babamın arkadaşları orada olurlardı, kendimizi büyük adam gibi hissederdik onların yanında. "Oğlum bana bir Frukoçek, iyice köpürt ama."

"Lunaparka gideceğiz biz" diye karşı çıktım anneme. "Önce Kambur'a. Ne biçim bu saçlar, kız gibi olmuşsunuz." "Bugün olmaz," diye mızıldanmaya başladım. Abim böreklerle yumulmuş, tek laf etmiyordu. Masanın altından bir tekme salıdım. O da sinirlenip kafama vurdu bir tane. Biz dalaşınca babam sinirlenip bağırdı ikimize de. Başımızı öne eğip sessizce kahvaltımızı yaptık. Sonrasında Kambur'un yolunu tuttuk.

Kambur uzun boylu bir adamdı, omuzları dar ve hemen ensesinde koca bir çıkıntı vardı. Tüm bu ürktüçü görüntüsüne karşın peltekti. Abimle taklidini yapardık evde. Bunu o kadar abartırdık ki anneme fenalık gelirdi. Önce güler, sonra şakayla karışık kızar, biraz sonra sinirlenir, biz daha da şımararak devam ettikçe en son avazı çıktıkça kolları bizi bize. Babamın başının aksine, onunki güldürürdü bizi. Bu sefer dişlerini sıkarak, yüzünü öfkeyle kaplı gözleri kırıştırdı. "Kambur'a atarak kaçıştık."

Vardığımızda Hacı Amca traş oluyordu. Babamla hiç anlaşmazlardı. Oy verdikleri parti başkaymış, abim böyle demişti. Birsüre sessizlik oldu berberde, televizyondan haberler başladı sonra. Hepimiz çıt çıkarmadan haberleri izledik. Babam içinden biriyile kavgı ediyordu; kaşları çatık, ağzı sürekli oynuyor ama ses çıkartmıyordu. Hacı çıkınca dükkandan, ben geçtim koltuğa.

Babam, "Yap bir alabros!" diye kükredi Kambur'a. "Kalbına tüküreyim" diye de Hacı Amca'nın arkasından saymaya başladı.

En sevdiğimiz an traştan sonra kocaman beyaz fırçayla yüzümüzün ve ensenizin temizlenmesiydi. Uzun sürsün diye dua ederdim. Kambur bazen üşeniriyi temizlemezdi kalan saçları. Banyo yapana kadar kaşırdık hep böyle olunca. Kahvede babam ve arkadaşlarıyla gazoz içerken de kaşındık durduk. Bir an önce kalkmak istiyorduk ama lunaparka gitmek için karınca çocuk işiydi, yüzüne bile bakmadık. Balerine koştuk sonra, orada başımız iyice döndükten sonra uçan salıncağa geçtik. Arka arkaya oturduk, salıncakların arası iyice açılınca el ele tutuşmaya çalıştık. Bir çocuk daha fazla dayanamayıp kustu. Abim benim de midemin bulandığını anlayınca, ikinci tur yapmadan indik.

Çarpışan otolara bindiğimizdesürücü koltuğuna abim oturdu, çok güzel sürüyordu arabayı. Birkaç kez daha bindik, abimle takliden kırk hareketlerlesonuncusunda ben sürdüm. Atli karnca çocuk işiydi, yüzüne bile bakmadık. Balerine koştuk sonra, orada başımız iyice döndükten sonra uçan salıncağa geçtik. Arka arkaya oturduk, salıncakların arası iyice açılınca el ele tutuşmaya çalıştık. Bir çocuk daha fazla dayanamayıp kustu. Abim benim de midemin bulandığını anlayınca, ikinci tur yapmadan indik.

Havanın kararmasına az kalmıştı, eve dönme vaktimiz geliyordu. Açıkınca seyyardan bir şeyler alıp kenarda yedik. Etrafı izledik bir süre, lunapark kalabalıklaşmaya başlamıştı. Eve gitmeden önce son kez dönme dolaba binmeye karar verdik.

"Dur bir dakikal" dedi abim. Baktığı yere kafamı çevirdiğimde aşık olduğu kıızı gördüm, bir üst sıfırdan Pınar, yanında kaymakamın oğlu vardı. "Boşver lan, kız milleti işte" deyince abim ters ters baktı. "Lan" dediğim için mi öyle baktı yoksa kıza laf söylediğim için mi, anlamadım.

Annem dokuz yaşındayken bir gece gelin gibi beklerken marlı olana biriken üledi. Pembe olan üste geldi. Başka

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>



Filiz İrem Özbaş

zaman olsa buna binmeyelim diye diretirdim ama sustum. Abimin hevesi kaçmıştı, ben heyecanla attım kendimi dönme dolabın içine. Neredeyse diğer taraftan düşecektim. Hava karamak üzereydi. Lunaparktaki tüm ışıklar yakmışlardı. Ağır ağır yukarı çıkarken sallanıyorduk. Başımı paslı demire dayadım, uykum gelmişti.

Tepeye çıktığımızda dönme dolap aniden durdu. Işıklar söndü, müzik kesildi. Ne olduğunu anlayamadık. Aşağıdan bağırıldılar, "Hareket etmeyin sakın, birazdan jeneratör devreye girer." Korktum, jeneratörün o dağda çalışması imkânsızdı.

memeye çalışıyordu. Sessizlik oldu. İkimiz de suskunduk, ben yorgunluktan abim üzüntüden. Bir şey duydum, başımın üstünden geçen bir kuşun kanat çırpışı. Ardı sıradı diğer kuşlarda geçince, abim ilk kez konuştu. "Bak" dedi, eliyle uzakta bir yerleri gösterip "Bizim ev şurada, gördün mü?" Görmedim ama başımı salladım evet anlamında. Hafif rüzgar esiyordu, akşam olmuştu. Jeneratör çalışınca dönme dolap hareket etti. Abime baktım hayranlıkla, hâlâ evimizin olduğu tarafa bakıyordu. Avucunda küçük gemi dümenimiz vardı. İyi yürekli hayatımızın delikanlık çağı, bir yaz akşamı böyle başladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



Eren Caner Polat

Sabah ezanı okunmaya başladı mı, 1985 model mavi Vosvos'unum altından çıkar, uyuşuk uyuşuk en yakınımdan olan çöp kutusuna doğru yürürüm. Güneşin portakal lokmalan daha dökülmemiştir pencerelere, biraz kulak kabarttığımda patlayan uyku baloncuklarını, zır zır öten son moda alarm seslerini, bazen de sosyete olduğunu tüm Kadıköy'e ilan eden teyzerin yüksek sesle çaldığı Beethoven'i, Chopin'i duyanım.

Bir de bana musallat olan tombul bir kedisi var ki sormayın, kadın her gün paket paket mama taşır da doyuramaz bu tüy torbasını. Adını da Çarliston koymuş sosyetik teyze. Ne çarlistonu, bildiğin patates. Ne zaman oradan geçsem cama kıkpı, kur yapar bana. Tabii pek yüz vermem.

Neyse, aşağı sokakta sabahın ilk demlerini efkârlarıyla kuşatanlar vardır tek tük. Sigaralarını içip, uzakları izlerler, her zaman uzakları... Esasen pek yakınılarındadır derterleri ama gözleri uzaklardayken daha mesut olurlar, bilirsiniz. He akşamdan kalma kanlı gözlerle, telefonla konuşan aşıklar da var tabii, fısır fısır. Sevgilerine beni anlatıp dururlar, eminim maymun gibi anlatıyorlardır. "Ay burada bir kedi var, çok şirin." Duymamazlıktan gelirim, bilirim ki konuşacakları konu bitmiştir, bana sanyorlardır. Çarliston'un da, diğerlerinin de. Bir şeyler de atsalar hiç fena olmaz yani.

Çöp kutusunun olduğu sokak, camiye çıkar. Üç beş yaşlı amca, sabah namazlarını eda edip, tekrar uykularına yollarırken, öylesine bir bakarlar yüzüme. Ben de pek aldın etmem. "Allahkabiletsinağabeyler" diyemeyeceğime göre...

Biz kedileri pisboğaz olarak tanırız, admız çıkmış bir kere. İnsanlar, nerede çöp kutusu görseler, orada mutlaka kediler var diye veryansın ederler de hiç düşünmezler, elde yok avuçta yok, sokak kedisiyiz bir kere, Çarliston şişkosu gibi kapağı atmadık ki zengin bir eve. Biz de isterdik sıcak kalorifer peteğinin üstünde tünemiş, camdan dışansını izlemeyi, amma gel gör ki vaziyetimiz bu. Olsun, her işte bir hayır var demeyi de biliriz.

Hem şöyle bir şey de var ki, dünya garip bir dünya, bazı arkadaşlarımız ziyaretimize gelirler uzaklardan. Anlattıklarına göre öyleylerlervarmışki, kedilerçöp kutularını insanlarla paylaşırlarmış. Aslında biz kedilerin çöp karıştırdığımızdan rahatsız olacakları yerde, insanların çöp karıştırmalarından rahatsız olsalar ne güzel olur.

Çöp kutusunun arkasındaki apartmanda bir de köpek oturur. Adı Haydut; başının belası. Her sabah ben kahvaltımı bitirene kadar havlar, durmaz. Bir şeyler anladığını, bir şey anlamam onun yüzünden. Geçenlerde parkta karışlaştık bu-

nunla, karşısına çıkıp "Derdin ne yavrum, sorunu musun her sabah her sabah başınp başınp duruyorsun?" diyecektim de malum sıkletimiz farklı, maazallah kafası bozulur mozulur veteriner eline düşmeyelim.

Her sabah yakındaki çöp kutusunun menüsüne bakanım, ne var ne yok diye. Menüyü beğenmezsem bir alt sokaktaki çöplere giderim. Ekseriya, önlerinde pahalı arabaların olduğu apartmanların çöplerini tercih ederim.Veyayenievlenmiş çiftlerin pencere diplerini. Ciciim aylan olduğu için gereğinden fazla aburcubur, çikolata, envaiçeşiti yiyecek alıp yansıni bitirmeden çöpe atarlar, bana da ziyafetin kapısı açılır.

O gün yine menüyü beğenmeyip sahile inen yokuşun başındaki çöp kutusuna gittim. Ton balığı, tavuklu sandviç, tarihi geçmiş kedi mamaları... Zenginlerin çöpleri de başka oluyor canım.

Hemen davranmadım yemeğe, her ne kadar sokak kedisi de olsak, yemek adabını bilirim. Büyük dedem Osmanlı zamanında bir paşanın köşkünde ikamet edermiş. Paşa ölünce, dedem de sokakta bulmuş kendisini. Ezelden sokak kedisi değiliz anlayacağınız, görmüş geçirmişliğimiz var. Babam övünüp dururdu büyük dedemle. Ama onun da ömrü bu şokaklarda geçti. Hem anne tarafından Ankara kedileri ile de akrabalığım var. Annem Ankara'da yaşıyormuş, memur bir ailenin yanında. Bu aile Kadıköy'de tanıdıklarını ziyarete gelmişler bir gün, Annem orada görmüş babamı, hemen âşk olmuş, aylardan mart! Babam da alıp kaçmış. Sorraları çok pişman olmuş tabii lakin iş iştin geçmiş.

Himm yemek adabı diyordum, evvela süt kutularının diplerini güzelce ağızmdan geçirdim, ardından kedi maması, çikolatalı olanından, en sonunda da ton balığı. Ton balığını Can diye hormonlu bir genç yer en çok, bilirim; şu kırmızı apartmanıda oturur. Bu iki yıldır karşı sokaktaki eczanede çalışan kızın peşinden koşup durdu,benşahidim ağlayıp sıızlamalanna,her gün eczaneye gidip fitil de dâhil olmak üzere aklına gelen bütün ilaçları alıyordu kız görmek için, boşa gitmesin diye de kullanıyordu herhalde bir kısmını, neyse sonunda kız kabul etti bununla sevgili olmayı, bizim süzme yoğurt Sevgililer Günü'nde hediye olarak kızın yakasına çeyrek altın takınca ayrıldılar, o geçti yanımdan şimdiki, beni tanıdı ama yüz vermedi haspam. Neyse tam karımı doydu, şöyle gölgelikte bir yerde mayışayım diyordum ki...

Onu gördüm. Boynunda eflatun renk kurdele, upuzun beyaz tüyleri ve kehribar sarısı gözleri...

Masallardan Memsik gibiymiş: ah o masal, o pesil bir kuşrak sallayıştı. Çakıların da keşke de, o yemmi?

Bu başka bir şey. Mitolojik bir hayvan gibi

Şuurumu çöp kutusuna atıp şuuru noksan olarak peşine takıldım. Kim demiş kediler parfüm sürmez diye. Ah bu ne koku...

Tüm balık kokularının boynu büküktü artık, bu kokudan sonra...

Ve tüm kediler manasızlaşıyordu gitgide.

Yanımda, gözlerinde kocaman gözlükleri, kulaklarında aynı oranda kulaklığıyla sahibi... besbelli sabah gezintisine çıkmışlardı. Yürümeye devam ettim. Beni görmüyordu, patileri ışı ışı parlıyordu, gözümü aldı. Peşlerinden sahile indim. Kim demiş kedilerin kalbi olmaz diye, tüylerimin titreyişini görse-niz, aynı anda çalınan yüzlerde davul vardı sanki içimde. O an neler düşündüm, neler.

Desem ki ver patini bana, şöyle uzaklara gidelim. Belki sokaklarda beraberyatanız, çöplerden besleniriz ama seni çok severim, acaba ne der? Tam kafam bu düşüncelerle köpürürken, sahibi bir anda "Hızlı yürü Snow," dedi. Adı Snow'du, kar. Yazın ortasında başımda kutup rüzgârları estiren kedinin adı başka ne olabilirdi ki. Ama ben, Snow değil, Kar diyeceğim ona. Onlar yokuşu bitiredursun, ben Kar'la ilgili şirler yazmaya başlamıştım bile. Arkamda ritmi benim yürüyüşümle aynı olan ayak sesleri duydum, en başta ehemmiyet vermemiştim lakin uzun süredir kulaklarımdaydı bu ses. Hafifçe döndüm arkama, bir delikanlı, Kar'ın sahibi olan kıza aynı yaşlarda. Belli ki o da aynı derde düşmüş. Pek bir sevdim keratayı. Süslü püslü zengin çocukları gibi giyinmemişti, bana benziyordu biraz..

Hep beraber sahildeki yürüyüş yoluna vardık. Kar ve sahibi, başka bir delikanlı ve yanında kedisi... Kız çocuğa sarıldı,Kar da çocuğun kedisinin yanına gitti. Arkamdan gelen delikanlı sırtını duvara yasladı, göğsünün iki kez havayla doldurup geri püskürttü. Ben de aynen katıldım yeni dostuma. Yanına sokuldu, gözlerinde hafifçe gülümse. Güllüğünün gözereklerinde çatırdayan binlerce hüzünle. Vosvos'unun altına geri dönüyordum ki, baktım Çarlistonyine pencerede. Hafifçegerdan kırıp, gözlerimi kıstım. Baktım camı tırmalıyor, zavallı. Sakin ol, dedim. Sahildeki çöp kutusuna bir daha gitmeyeceğim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>



**Demek ki
Her vakit iki şey arasında bir çatlak oluşabilirdi
Bir boşluk
Ne kadar birleştirmek istesenez de...**



**Kitap bir duvardır. Kendimi arkasına saklarım:
görmekten ve görülmekten uzağa.**



**Gece, bedeninden soyulmuş, boşalmış bir iç
gömleğiymiş. Herkesindi.**



**Onunla birlikte hiçbir şeyim ölmedi. İnsan
ölümünü kendi kendine ölüyor.**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ERBİL

SONTAG

UYAR

ÖZLÜ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Müsveddeler Yanmaz

NERNİN SARIBAŞ

"İzle beni, okur! Kim dedi sana, bu ölümü dünyada bağlılık üzerine kurulu gerçek, sonsuz aşkı yoktur diye!...İzle beni sevgili okur, yalnız beni/Böyle bir aşkın var olduğunu sana göstereceğim!" (s 333)

"Gerçek, her şeyden önce başının ağnmasıdır.Öyle ki, korkakça ölümü düşünürsün." (s 71)

Kendisini yazmaya ve üretmeye, adayan her yazar ardından bıraktığı eserlerle anılmak ister. Sovyet edebiyatının önde gelen isimlerinden biri olan Mihail Bulgakov gidişinin ardından sayfalardolu bir eser bırakır. Yüzyılın kült eseri: Usta ile Margarita

Pearl Jam ve RollingStonesgibi müzikgruplarını etkileyen, tiyatro, sinema, opera ve baleye uyarlanan, dizisi çekilen, yarattığı karakterlerle illüstrasyon ve resim sanatçılarına ilham veren Mihail Bulgakov ile tanışmam fantastik edebiyata olan mesafemden dolayı maalesef geç oldu.

"Şiddetin karşısında duramayıp boyun eğmek zorunda kaldım:" (s 499)

Mihail Afanasyeviç Bulgakov, 1891'de Ukrayna'nın Kiev kentinde doğar. İlahiyatçı bir babanın en büyük oğludur. Tıp okur. 1921 yılında ilk karısı Tatyana ile birlikte Moskova'ya yerleşir. Meslektaşları Çehov gibi doktorluğu bırakarak kendisini yazarlığa adar. Eserlerinin çoğunda Sovyet bürokrasisini eleştirir, yönetimle birçok kez karşı karşıya gelirve yadıklan sansür lenir. 1930 yılındaise tümüyle yasaklanır. Ancak, o, pes etmeyip yazmaya devam eder:

"Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da, bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştum tütüncüye, kalem kağıt aldım. Oturdum. Ada'nın tenha yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalemni yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmamam deli olacaktım." (Son Kuşlar, sf 61)

Sait Faik'in de dediği gibi yazmasa belki de deli olacaktı Mihail.

1929 yılının soğuk bir kış gününde, Moskova'daki evinden çıkan genç yazarın bir arabanın arkasına bağlandığını düşünürken yalnızlığını, kendisine dayatılan, bütünü hayatına çöken

sessizliği düşünerek ilerler. İkinci eşiLubyaile neredeyse açık sınında yaşayan bu yazarın tüm oyunları ve eserleri yasaklanmıştır. Yok edilmeye çalışılan hayatının mucizesi ile o günün akşamında, 28 Şubat 1929'da karşılaşır. Kendisi gibi evli olanElena Sergevnaya'ya görür görmezumsuz bir aşkılatutur.

"...seven kişi sevdiğinin kaderini paylaşmak zorundadır." (s 553)

Sovyet yönetimine "sürgün"e gönderilmesini talep eden mektuplar yazar ancak yollayamaz. Korkar. Bu sefer Bolşeviklerle yakın olan Gorki'ye yazar ve kendisine insani davranılarak yurtdışına gitmesine izin verilmesini ister. Mektupları cevapsız kalır. Moliere hakkında biyografik bir oyun yazar, tekrarteto edilir. Bu ruh haliyle tüm eserlerinin el yazmalarını sobaya atar ve yakar. Elena'nın günlüklere göre tarih 28 Mart 1930'dur yani Stalin'e açıldandan ve sonsuz yalnızlığından bahsettiği ünlü mektubunu yazdığı gün. Tam üç hafta sonra 18 Nisan günü Stalin Bulgakov'u arar ve ona Moskova Sanat Tiyatrosu'nun kapılarını açar. Bu tarihten sonra yürütülen karalama kampanyaları aniden kesilir. Aslında Stalin'in entellektüellerle yaptığı kedi fare oyununun bir parçasıdır bu. Moskova Tiyatrosu'nda çalışırken gizlice Usta ile Margarita'yı yazmaya başlar.

Elena'nın kocasıSilovski ile Bulgakov arasında karşılıklı silahların çekildiği bir sahne yaşanır ve 25 Şubat 1931 yılında bir daha görüşmemeye kararlanırlar. Ancak 1932yılıının Eylül ayında yeniden karşılaşılır. Elena, günlüklere tıpkı "Usta ile Margarita" eserinde olduğu gibi ikinci karşılaşmalarının öyküsünü yazmıştır. Elinde çiçeklerle aylarsonra ilk kez sokağa çıkmıştır. Oysa kocasına bir daha asla sokağa tek başına çıkmayacağına söz vermiştir. Sokakta Bulgakov'la karşılaşır. Elena'ya "sensiz yaşayamıyorum" der. Elena "ben de" der. 4 Ekim 1932'de evlenirler.

Bu sırada birçok tiyatro oyunu yazar. 1936 yılında yazdığı Moliere, 300 provadan sonra seyirci önüne çıkar. Ancak Pravda gazetesindeki olumsuz yorumlar nedeniyle oyun programdan çıkarılır, ardından Ivan Vasilyeviç oyunu da aynı kaderi paylaşır.İstifa ederek Bolşoy'a geçer.

Tüm gücünü yazmaya verir, dokuz aylık bir çalışmanın sonunda da eserin adını koyar: Ustaile Margarita. Yazdıklarını 1938 yılında da yakmaya başlar ve "Her şeyi en

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Korovyev ve Kedi Behennot'un Moskova'da meydana getir-
dikleri fantastik olayları okurken, bir yandan da, şair Biezdom-
ni'nin tımarhanedeki yan oda komşusu olan "Usta" ve onun
sevgilisi Margarita ile tanışmasıyla hikâye devam eder. Usta,
İsa ve o dönemin Kudüs Valisi Pilatus'un hikâyesini konualan
romanı ilgi görmeyince depresyona giren ve başsarsızlık hissi
nedeniyle sevgilisi Margarita'yı terk eden bir yazardır.
Margarita ise Usta'ya âşık, onu depresyondan çıkartıp tekrar
kazanabilmek uğruna Şeytanla işbirliği yaparak ruhunu sata-
bilecek kadar âşk ve fedakâr bir kadın. Bunu yaparak
Usta'ya kötü davranan ve onu zor durumda bırakan tüm ispi-
yoncu ve ikiyezli insanlardan intikam alır.

**"Kötülük olmasasenin iyiliğin neye yarar,gölgeler silinsa
yeryüzü neye benzerdi?" (s 526)**

İyi ve kötünün varlığının birbirleri sayesinde anlamlı olduğu
vurgulanan romanda Şeytan fütursuzca tüm oyunlarını kur-
banlarına uygulayıp onların canını yakarken öte yandan da
adaletin tecelli etmesi için hizmet eder. Şeytan, Tanrı'nın
yeryüzündeki varlığının kanıtı ve onun ilahi adaletini temsil-
cisidir âdeta

"Söyle sen kimsin?"

**"Sonsuza dek kötülüğü isteyen ama sonsuza dek iyilik
yapan bu gücün bir parçasıyım."**

GOETHE, Faust (1. bölüm)

"En büyük ahlaki çöküntü, korkaklıktır."

Sezar'a karşı gelemeyen Roma'nın Kudüs Valisi Pontius
Pilatus ve Yazarlar Birliği'nin kendisi hakkında verdiği karar-
lara karşı gelemeyen "Usta" ile korkaklığı vurgulayan yazar,
Stalin yönetiminin baskılarına karşı gelemediği için kendisini
de korkak olarak niteler.

"Neyle ilgili bu roman?"

"Pontius Pilatus üzerine."

"...Göstersenize şunu bana."

Veavucunu ağıp elini uzattı.

**"Ne yazık ki göstermem imkânsız," diye karşılık verdi
Usta, "Çünkü romanı sobada yaktım."**

**"Özür dilerim, ama size inanamam," dedi Woland. "Bu
mümkün değil: Müsveddeler yanmaz." (s 429)**

Müsveddeler yanmaz! Bulgakov'un hayatıyla ilgili bilgi sahibi
olduktan sonra daha bir anlam kazanıyor. Usta adlı karakter,
yazdığı müsveddeleri Sovyet otoritesinden saklamak ve
kitabın kendisi üzerinde yarattığı etkiyi yok etmek için yakar.
Eserin İerleyen bölümlerinde Woland karakteri Usta'ya
"Müsveddelerin yanmadığını bilmiyor muydun?" diyerek kitabı
geri verir. Bulgakov, gerçek hayatında da baskılardan
bunaldığında eserini ilk kopyasını sobaya atarak yakar. Ancak
"Müsveddeler Yanmaz" sözünü haklı çıkarıncasına dünya
edebiyatına bir başyapıt kazandırır.

**"En önemli sözlerim şunlardı, dedi tutuklu. -Bir kere, her
iktidarı insanlar üzerinde baskı yaptığını belirttim, bir
gün ne Caesar'ların ne başkalarının iktidarı kalır, dedim.
İnsanoğlu gerçeğin ve adaletin egemen olduğu bir
düzene kavuşur; o zaman hiçbir iktidarı gereği
kalmaz." (s 78)**

Şeytan'ın yardımcılarının kendilerini yazar olarak tanıtp
Yazarlar Birliği lokaline girmeye çalıştıkları bölümde kapıdaki
görevli kız , onlara ısrarla kimliklerini sorar. Onların verdiği
cevapilgindir:

**"Söyleyin bana: Dostoyevski'nin yazar olduğunu
İnandırmak için kendisinden kimlik kartı mı istemeniz
gerekirdi? Hiçbir kimlik kartı gerekmeksizin rastgele bir
eserinden beş yaprak alın, karşınızdaki adamın yazar
olduğunu hemen anlarsınız." (s 516)**

Yazar olma daha doğrusu var olma savaşı veren bir adamın
dramatik öyküsüdür bu.100 yıl önce Sovyet Rusya'sında.
Anısına saygıyla...

**"Ölümyoktur... Hayatın safırmağını göreceğiz... İnsanlık
güneşe saydam bir billurun ardından bakacak..." (s 483)**

**"...uyku sana güç verecek, bilgece düşünmeye
koyulacaksın. Beni de yanından uzaklaştırmayı
beceremezsin. Sen uyurken biri bekleyecek başında ve
işte o, ben olacağım." (s 557)**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sonsuz Bir Sessizlik

ATILAY AŞKAROĞLU



Uzun bir gecenin ardı gibiydi. Ama saat öğlen. Gün batımını bekliyorduk, tüm yalnızlar gibi. Anlatacak şeylerimiz vardı. Hem o an ağlasak, bunu güneş parlaklığıyla gizleyemezdik. Ağaçyapraklarınınaihtiyacımız vardı gizlenmek içinveya geceye

Vakti geldiğindekaç kadeh içtiğimizi hesaplayacaktık, susmak için. Konudan kaçmak, yapabildiğimiz en güzel şeydi.

Bardaki bilgeye sormuşlar, "İnsanlara anlattığınız en güzel şey nedir?" diye. O da "Yalnız oldukları" demiş.

Enyakın arkadaşım 4 yaşındabir sokakköpeği. Cinsini söylemedi. Bilmeme de gerek yoktu. Yağmurlu bir yaz sonu akşamı tanıştık onunla. Öyle bir yaklaştı ki yanıma, ilk defa görüşmüyorduk. Zaten birbirimiziyıldardırtanıyor gibiydik. Öylece geldi. Durdu yanıma. Bir birim daha olsa, kaçacaktım. Eldekini paylaştık.

Ağır bir geceden bahsettim ona. Tahta, eskimiş bir masası olan. Semt içerisindeki tüm yalnızların uğradığı bir masa gibiydi,herkesiçiziğini taşıyan. Kimi köşelerindebitmiş aşkların kazılarını barındırıyordu.

O ağır gecedesonsuz bir sessizliği bozarak girmişti lafa; "Öyle bir sevdâ ki bu, sadece terk etmek üzerine kurulu... Bu sevdâ, bir bitki yetiştirmek gibi.Sendensu alıyor,ona ekliyorum. Benden biraz güneşişığiekliyorum. Ancaköylebir noktaya geldikki, sen,bana toprak vermeye başladın. O kadar çok toprak doldurdum ki saksıya, bitkimiz görünemeyecek hâlegeldi.Şimdi, banaverdiğin toprakları elimde tutuyorum. Bitkiyi öldürmemek için. Ama ben, toprağa gömülüyorum."

Kaç güneş battı o gecede bilmiyorum. Ama bir daha hiç sabaholmayacak gibiydi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Bir söz, kaç güneş battı o zaman öğrendim.

Hakikatin Maceraları

ESRAKENAN

İnsan pencereden bakmalı ama dışarı değil, dışarıdan kendine..

Hiç kendimize "ben kimim?" diye sorduk mu? Bu soruyu sorduğumuzda muhtemelen aledaki konumumuza, siyasi görüşümüze, savunduğumuz dinî inancımıza, toplumdaki statümüze, çeşitli mesleklerimize ya da kim bilir belki de hayallerimize göre kim olduğumuzu tanımlamaya kalkışacağız

- Kimim ben?
- Kim olduğum bana öğretildi. Ben Ece'yim.
- Ece kim peki? Ben aslında kimim? Ben neyim?
- "Ece bir insan"

Arkadaşını seçebilirsin, neredeyse istediğini seçebilirsin. Ama kendini seçemezsin. Bu dünyaya gelmek istemiyorum diyerek doğmuş olmamayı seçemezsin. İnsan olmak senin fikrin değildir.

- İnsan nedir?
- İnsan bu dünyadayaşayan diğer canlı varlıklardan biridir.

Fakat varoluşunu sorgulayan ve anlamlandırmaya çalışan yegâne varlıktır. Bir pandayle alealim mesela; o da bu dünyada yaşıyor fakat bunun farkında değil.

- İnsanın bu dünyada bulunması ve bu dünyasürvenini yaşıyor olması şaşırtıcı değil midir?

Şimdi yaşıyorum ama bir gün öleceğim. "Ölüm" fikri ile yüzleştiğimizde hemen ardından şu sorular gelmezmi aklımıza:

- Ölümünden sonra hayat var mıdır? (Bir pandanın bundan da haberi yoktur.)
- Yaşamın bir andason bulması düşündürücü değil midir?

Madalyonun iki farklı yüzü var olmak ve ölümlü yok olmak.

Var olan her şeyin bir başlangıcı olmalı fikrine alışmadık mı? O zaman evrende bir zamanlar başka bir şey tarafından meydana getirilmiş olabilir.

- Peki dünya nasıl meydana geldi?
- Dünya her zaman var mıydı?

Evet, bu cevap olabilir. Fakat o zaman soru gereksiz olmaz mı? Bir şey her zaman var olmuş olabilir mi?

Dünyayı Tann'ın yarattığı öğretili

Meydana getiren bir şeyde başka bir şey tarafından meydana getirilmiş olabilir. Bu böylece devam edebilir. Bu mümkün müdür? Dünyanın her zaman var olduğunu düşünmek kadar olanaksızdır.

- O hâlde Tann'ın kendisi nasıl meydana geldi?

Bir yaratmasılsilesi söz konusu ise doğallıkla Tann'yı kim yarattı sorusunu sorabiliriz.

Bu türden sorular günlük hayatımızda düşündüğümüz fakat büyüklüğünü olduğumuzun çok fazla üzerinde durmadığı sorulardır. Çünkü yaş büyüdükçe hayret etme yetisinin artması gerektiği yerde azalışı söz konusudur. Bilinçlenmeye yeni başlamış bir bebektüşünelim; etrafındaki nesneleri yeni tanımaya başlayan bir bebek. Hayret etme yetisi ne kadar yüksektir. Annesine olağangelen birçok şey eşişir. Çünkü olanları anlamlandıramaz. Oysa anne olanları belli bir temele dayandırmış ve üzerine düşünmeyi bırakmıştır. İyi bir filozof olabilmek için gereken en önemli şeylerden biri de ' hayret etme yetisi'dir. Hayret etme yetimizi kaybettiğimizde her şey bize olağan ve sıradan gelir. Bu yüzden de onların kökenlerine inmeye çalışmayız. Oldukları gibi kabulederiz. Yeni bir şey ile karşılaştığımızda en fazla "Bu nedir?" diyesorar, ismini ve işlevini öğreniriz. Nasıl meydana geldiğini, neden var olduğunu, kim tarafından meydana getirildiğini? ... Merak etmeyiz. Hayret etme yetisini kaybetmemiş insanlar olarak, yeni bir soru soralım:

- Felsefe nedir?

Yunanca Phileo sözcüğü; sevmek, ardından gitmek anlamlarına gelmektedir. Sophia sözcüğü ise bilgi, bilgeliğin anlamlarına gelir. Bu iki sözcüğün birleşiminden oluşan felsefe, sözlük anlamıyla, bilgeliğin sevgisi ya da bilgi sevgisidir. Bilgiye ve bilgelige önem vermek ve hatta en değerli şey olarak görmektir.

Felsefe denilince bütününle yeni bir düşünme tarzı anlıyoruz. Bu tarz M.Ö 6.yy'da Yunanistan'da ortaya çıktı. Felsefeden önce insanlar sorularından cevap verirdi. Bu dinî söylemler zamanla neşir miterler olarak kaldı. İnsanlar kavrayamadıkları bazı şeyleri miter ve içkinmiş oluna gittiler.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranley.org>

Örneğin; bir mitsel öyküye göre yağmurun yağması; Zeus'un kızıptükürmesisonucunda ortaya çıktığıile açıklanır. Felsefe etkinliğıyapaninsanyağmurun yağmasında başka bir neden arar. Bu duruma mantıklı bir açıklama getirmeye çalışır.

Tanrı'yı göremiyorlardı ve onu gördükleri enyetkin varlığı benzettiler. Homeros ve Heseidos Tanrı'yı neredeyse insanla aynıözellikleresahip olarak betimlediler. BirAntik Yunan filozofu olan Ksenofhanes: "İnsanlarıtanrılarıkendilerine bakarak yarattı. Ölümüüler, tanrıların da kendileri gibi doğduklarına, benzer giysileri, sesleri ve biçimleri pıduğuna inandılar. Siyahlarıtanrıları siyah ve basık burunlu, Trakyalılarınnki isemavi gözlüvesan saçlıdır. Eğeröküzler, Trakya veaslanlarıdaresim yapabilselerdi,atlarıtar, öküzleröküz benzeri tanrı resimleri çizerve kendilerine benzeyen biçimlerde heykeller yaparlardı." mitselöyküleri bu şekilde eleştirmektedir.

- FelsefeninAntikYunan Dünyası'ndavücutbulması bir tesadüfmüdü?

Tabi ki hayır... Antik Yunan'dan önce Mısır, Mezopotamya, Hint, Çin ve Türklerde önemli düşünce sistemleri vardır. Fakat budüşüncelerin yapılarındadinli ve mistiköğeleryeraldığı için felsefedüzeyineirışememişlerdir.

AntikYunan filozofları mitsel düşünce tarzınınötesine geçtiler. Mitselöykülerden etkilanmeden aklave mantığıadayalı sorularsormaya başladılar. Çünkübunu yapabilecek elverişli ortama sahiptirdi. Refah seviyesiyüksekti ve bu durumda insanlar felsefeye ayıracak boş vakitbulabiliyorlardı. Coğrafi konumundan dolayı kültürel zenginliğe sahiptirdi. Fakat en önemli sebep özgür düşünce ve hoşgörü ortamının olmasıdır. İşte bu elverişliortamThales, Anaximenes, Anaximandros gibi düşünürlerin ortaya çıkmasınaolanak sağlamıştır.

İlk Yunan filozoflarından genellikledoğa filozofları olarakböz edilir. Çünkü bu filozofların ilköğelile ilgili sorular ilgilanmışlerdir. Fakat bu sadece doğailgili sorular

sordukları anlamına gelmez. İnsan ve insani olaylarda sorgulandı. Sadece doğaya ilişkin soruları onları için dalhañ plandaydı.

- Her şeyin yapı taşı olan bir ilk madde var mıdır?
- Su, şarabadönüşebilir mi?
- Toprak ve su nasıl canlı bir balıklhalinegelebilir?

Günümüzde her şeyin bir zamanlar yokluktan ortaya çıktığı düşüncesi hâlâhâkimdir. Tanrı'nın bile nasıl ortaya çıktığını düşünmeyiz. Onu her şeyin başlatıcısı kabul ederve varolan herşeyionun yarattığına inanırız. Doğa filozofları bununile ilgilanmedileronları şu veyabu nedenleher şeyin her zaman varolmuş olmasigerektiğinden hareket ediyorlardı. Onların meselesiiher şeyin nasıl olup da hiçtençıktığı değil, nasıl olup da bir canlının başka bir canlıya dönüşebileceğii olmuştur. Doğada meydana gelen değışikliklerin farkındaydırlar. Ama bu değışikliklernasılolabiliyordu? AntikYunanlıları bunu bir ilk maddeye dayandırıldır. Thales bu ilk maddenin su, Anaximenes hava, Anaximandros ise "belirsiz bir ilk madde" olduğunu söylediler. Herşeyin ondan gelipona döndüğü bir ilk madde. O hâlde bu filozofları doğada medyana gelen değışiklikleri merak ediyorlardıdiyebiliriz.Doğada meydana gelendeğışikliklerimitsel öykülerebaşvurmadan açıklamak istediler. Her zaman geçerli olacak bazı doğayasaları bulmak istediler. Doğalsüreçleri bizzatdoğayigözlemleyerek açıklamaya çalışıldır. Bu şekilde felsefe dine bağılı olmaktan kurtuldu.İştebu yüzden doğa filozofları bilimseldüşünce yönünde ilkadımı atmış olulardır.

Felsefenin ortaya çıkma ve gelişmesi sürecinde birçok kınıma noktaları olmuştur. Biz bu yazımızda insanın kendisini tanımayaya başlamasından Antik Yunan'da felsefenin doğuşuna kadarolan süreci ele aldık. İlk Çağ filozoflarının düşünce yapısına ve felsefe yapma biçimlerine değindik. Önemliözellikler yazıda Sokrates ve sonrasında ne gibi kınıma noktaları olduğunu ve hangi yöne doğru evirildiğini vermeye çalışıldır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Gözyaşlarıyla ıslanmış yüzüne şefkatle baktı.
Sonra hızla eğilerek ayaklarını öptü.
Genç kız sapsarı kesildi. Islak gözlerini
Raskolnikov'a dikti. Bütün vücudunu bir
titreme nöbeti sardı.

Elleriyle onu uzaklaştırmaya çalışırken;
-Ne yapıyorsunuz? Yalvarırım kendinize gelin
efendim! Bu yaptığınız deliliktir! Hemde
benim gibi bir kızın... diye kekeledi.

Raskolnikov ayağa kalktı. Pencereye doğru
yürüdü. Gölgesi Sonya'nın üzerine düştüğü
sırada geri döndü:

-Ben senin önünde yere kapanmadım! dedi.
"Çektiği acılara rağmen, inancını yitirmeyen
tüm insanların önünde eğildim...!"

Güzel Şeyler De Olur

CANSU CİNDORUK

**Sen,
Günümün sabahı, gecemin yıldızı...
Bir hayatın başı,
Bir diğerinin sonu.**

Ağustos'un on dokuzuydu.

"Dinozorların yanındabuluşalım."
demişti fakat bilmiyordu ki, dinozordiy
bir şey yoktu.

Buraya gelene kadarkendimihepolur
olmaz hayaller kurarken yakalamıştım.
Yineboş heveslere kapılıpziyan
olacağımadair uçsuz bucaksızbir
endişebeni kemiriyordu. Oysa, iyi ya da
kötü, hayatımızdaki her yeni sayfaya
böyle birpanik havası içerisinde
başlıyorduk.

Onunla ilk buluşmamızdı ve benetrafta
bir dinozorarıyordum. Başta kulağa
çokgarip gelmesinerağmen şu an
gerçekten birdinozor görebilmek için
etrafıma bakınıyordum. "Nesli tükenmiş
birhayvanıkim kaybetmişti deben
bulacaktım?"derken o gelip beni
bulmuştu. İleride bir kahve içmeyi teklif
ederken, diğer erkekler gibi olmadığını
farketmiş olmalıyım, gerçekten nesli
tükenmiş bir "şey" ile karşılaştığımı
hissetmiştim. Bu sefer pekşanslıgibi
görünüyordum.

Burayagelirken nasıldavranmam
gerektiğini defalarca sorgulamış,
konuşulacakkonuların listesini
çıkartmıştım fakat işler her zaman
dışarıdan görüldüğü gibi gitmiyordu.
Herkesin etrafından bülbülikben,
şimdidutyemişoturuyordum. Bülbülin
susmasının sim da duttan değildir ya
aslındaişte... Bazı insanlarıbu hikâyeyi
yanlış biliyordu. Meğer bülbüldut
yediğinden öğendi. Bu hikâyeyi
geldiğinde eşinbulduğunu

susuyormuş. Demek bülbüller de benim
gibi bir ikeniki olmanın verdiği bir
sevinçlesessizliğe boğuluyordu. Bir
gün başımagelmesinden en çok
korktuğum şeyisesanki ağır ağır
uzaklardan yaklaşıyordu. Evet, yıllardır
ilk kez bir adamıngözüne bakarken
heyecanlanıyordum.

Bir adamla aynıdilde
konuşabiliyordum. Bir adamın yanında
heyecandan kalbim dururkenkendimi
sonsuz bir güvenin içinded
hissedebiliyordum. Bu aşkdeğilde
neydi?Kalbim sanki dudakların
arasındanfırlayıp ikimizin ortasına
düşecekmiş gibi geliyordu. O kalbi bu
saatten sonrayerinde tutamayacağımı
çok iyi biliyordum. Hem madem
dinozorlar da vardı, neden damdan
düşercesine aşk olmasındı? Demek
bazı şeylerin neslihiç
tükenmeyebiliyordu.

Gerçekten,bizvar oldukça sevecek ve
hep bir başkasıyla bütün olmaya
çalışırdık. Bu hikâyeyi anlatmak
zorundaydık. İnsanoğlu sevmeye

sevmekten daha muhtaçtı. Bu nasılbir
duyguydu böyle? İnsan göğsünün
ortasına elleriyle bir boşluk açıp
sevdiğiniölüme kadaroradasaklamak
istiyordu. Aşk, her ne yaşınsa
yaşınsın, böyle olağanüstü bir
duyguydu. Bu sefer iyi kalpli bir adama
da rastlıdysam bu iş tadından
yenmeyecekti ancak henüz neler
yaşanacağına dairhiçbirşey
düşünemiyordum. Tek bildiğim, içimden
susturamayacağım seslerinyükseldiği
idi. Artık bu yolda yürümekten ve şimdi
onunyanı başında beklediği bir dinozor
heykeli bulmaktan başkahiçbirşim
yoktu.

Hem çocuklar gibi şen şakrak
konuşuyor,
"Gelbu hikâyeyi bir kezde benden
dinle." diyordu.

Benenesli tükenmiş şeylerinvarlığına
inandırıyordu,
Aşkgibi...
Dinozorlar gibi...



Filiz İrem Özbaş

SELCANAYDIN



Hale Demirci

Sanıldık,

Sanki banadahaönceo kadarsıkı sanılmamıştı
İnsan vazgeçmek zorunda kalınca, kendine hep bir bahane
bulabiliyornasıl... En güzel kendimizi kandırıyoruzsonuçta.

O gün, gözleri bir başkayeşildi
Başka bakıyordu.Yıllardır balmadığıkadar...
O gün elleri bir başkagüzeldi.
Sevmekten hiç vazgeçmemiştim ama sıcaklığını en son ne
zaman hissettiğimi anımsayamadım durunca... Gözlerim
doldu. Kursağımdaki heveslerim selam durdu.

O gün ipi boynuma geçirdim
Çarem yoktu. Önüm puslu. Kalbim yorgun. Kafam torba.

Aynılıkve intiharıncaktı hayallerimde kardeşti benimde

Nasıl oluyor bilmiyorum ama deli cesareti geliyor insana.
Kendini evin köşesinde "belki bir gün lazım olur" diye
fazladan alınan sandalye gibi hissettiğin an, ölüme sebebiyet
vermek için çöpe atılan besteleri anıyorsun bir anda. 3.
sandalyeolmaktazordu hayatta. Mutlulukiki kişilikti sonuçta.

Öğrendim ki katlamak zehirmiş,
Anladım ki sevmek çare değilmiş.
İyleştirmek için sanırken, kendini hastaedyormuşsun

Uzun zamandryaptığı gibi;
giderkensanılmadı bu sefer de.
Şaşırdım mı bilmem
Çıt sesi duyuldu sağlam kalan son yerimden.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

Başarılarımdan arabeski parklar akıyor
Kara radyomda hep aynı eko, tek bir ses. Nece?

SALİH KIRLI

Nigar. Çamaşıryıkıyordu bahçede. Elleri kıpkırmızıydı. Dörtthane abisi vardı. Dördü de kasap. Kan yıkıyordu gömleklerden. "Usandım gari." "Hizmetçi tutsunlar." "Kör ol ma ya sı ca lar!" Her heceyi her bir çitlemede söylüyordu dişlerini sıkarak

Salih. Çınanın altında tütün içiyordu. Koruk suyu ısmarladı kahveciye. Gelişine vurarak yaşıyordu. Gündüzleri bağa gider yemiyeyle. Geceleri meyhanede şarkı söyler. Bazen de gündek tek sefer olan vapura kasa taşıır şarap parasına. En yakın arkadaşı Niko. Yakın arkadaşı ama Niko'nun dul ablası ile görüştüğünü söyleyemedi daha. "Salih! Yemeğe gel. Çiçek dolması yaptı ablam." "Yok be Niko. Sen ye. Afiyet olsun."

Maşına yanıyor. Nigar yüzünü eksiterek önceodun attı. Sonra kazanı koydu maşınanın üstüne. Yemek pişerken çamaşır yıkamaya devam edecekti. Bahçe kapısı açıldı. Mükafat'ı gelen. En büyük abisinin kansı. Pazardan geliyordu. "Naptın?" "Hoş geldin abla. Yemeği vurdum." "Tamam ben biraz Makbule'ye gideceğim." Nigar ellerini ovuşturuyordu. Yengesi görsün diye. Belki bir makina alınırdı. Görmedi.

"Leni! İmam! Neri gidiyon?" "Ezan geldi." "Müezzinlik yapayım mı?" "Hadi gel. Ama yolda talim yaptırınm." Salih'in sesini bütün ada bildirdi tabi. İmam reddetmedi bu yüzden. Dün gece Kosta'da şarkı söylüyordu kadehlere. Şimdi abdest alıp minareye çıkacaktı. Dar merdivenlerden geçti. Dar merdivenlerden geçti. "Yettirebilir miyim acaba nefesini? Adam sen de. Ufacıkada." diye söylendi. Çifte şerefeli. Yok minare değil. Hayat. Birazdan çıplak sesle ezan okuyacağı şerefe ve akşam ona kalkan kadehlere haykırılan şerefe. Çıktı sonunda. Dövizebaktı. Nefesini topladı. Saatine baktıve başladı.

Kapı yine açıldı. Dudu'yu gelen. Teyzesinin kızı. "Napıyon Nigar Abla?" Nigar Dudu'ya bakıyordu. Dalmıştı gözleri. Sol elini aşağı yukarı salladı. "Sus, otur!" dermiş gibi. Elindeki sabunu çamaşır kazanına attı. Ağız açık, kaşları çatık Dudu'ya bakıyordu. "Abla noldu? Bir şey mi var yüzümden?" "Kim bu ezanı okuyan?" "İmamdır abla, kim olacak?" "Çabuk camiye git. İmam değil bu. Çit, öğren." Nigar sese hayran olmuştu. Kimdi acaba? Sigara. yaktı. Elleri titriyordu. Heyecandan mıydı, yakalanma korkusundan mıydı? Öksürdü. İki fırt çekip attı sigarayı.

Salih ezanı okumuştı. Müezzinliğe namazda devam ediyordu. "A ferin len! Ağzın kosta'ya da... İmam! Çit'ın minareye seni görünce koştım namaza geldim." Salih gülerken parmağı-

nı dudaklanagötürdü. Sus işareti yaptı. Pencerede bir ka fa belirdi. Bir kız çocuğu iki elini cama dayamış içeri bakıyordu. Tefik Amca kovaladı kızı. Çıkışta aynı kızı Kocakoyun Hasan'la konuşurken gördü Salih. Sonra iskeleye doğru yürüdü.

Dudu gelmiyordu. Nigar ikide bir bahçe kapısından dışarı bakıyordu. Asmadan yaprak koparıp parçaları ayırıyordu. Maşınayabaktı. Sönecek gibiydi. Kolonya döktü. Çalıcıyıptı içine. Kapının kapandığını duyunca maşınanın kapağını eliyle kapatıp koştu. Yanan eli değildi işte. "Hayriye'nin abisi. Salih." Bir şey demedi Nigar. Oturdu yine çamaşının başına. Sıktı küçük abisi Ziya'nın gömleğini. Kalktı. Astı. "Söyle bu gece beni kaçırsın."

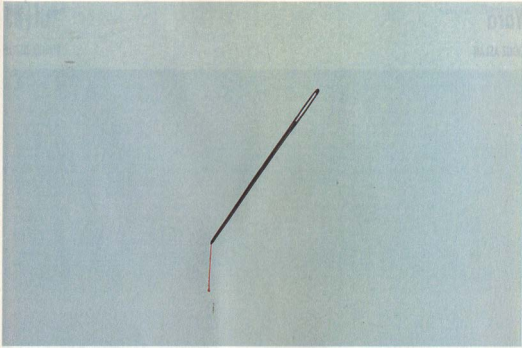
"Oğlum delirdin mi sen? Cemal keser seni salhanede." dedi Niko. "Hem lodos var bu gece. Nasıl geçiceksin karşıya?" dedi Miço Niyazi. "Adanın etrafında gezsek sandalla sabaha kadar?" "Olmas oğlum yakalanırsın." "Hem sen bu kızı tanıyor musun?" "Tanıyorum oğlum. İnci gibi kız." "Nereden çıktı şimdi evlenmek?" "Benim de bir çiçeğim olsun be oğlum. Beslerim, koklanm.

Haber gelmişti. Mahmure'nin Çeşmesi'ne su doldurmaya çıkacaktı Nigar. Oradaki eşeğe binecekti. Salih sokağın sonundaki iğde ağacının altında onu kolluyor olacaktı. Şimdi Mustafa'ya yemek koyuyordu. Birazdan Dudu gelecekti. Yanına eşya almayacaktı. "Fırtınavar dışanda, ne suyu? Ben doldururum sabah." "Yok, yok. Hiç su kalmadı abi. Dudu olmasa gitmem zaten. Hem yalnız gitmesin kız."

Ziya merdivenlerden aşağı indi. Mustafa, Cemal ve Sadık konuşuyorlardı salonda. Mutfaka girdi. Ceviz aldı sepetten. Salona geçti. "Nigar yattı mı Ziya?" "Yoo. Odasında yok." "Su doldurmaya gitmişti. Gelmedi mi?"

"Hani Sali gelmiyon mu Kosta'ya? Neri gidiyonuz bu havada eşekle?" "Ayazma'ya gidiyoruz Recep Abi. Ahtapot yapçaz Köçero'da." "İyi bakalım, selam söyle." "Gelsene sen de." "Yok be oğlum. Buradan Ayazma bulunur mu bu havada? Sen gençsin."

"Ziya sen çayırda git. Mustafa sen de iskeleye bak. Tekneleri sor. Kim çıkmış? Hangi tekne çıkmış? Sadık sen Ayazma'ya git. Ben burada sonuşturm. Tıybu'nu da doğru bakıcam."



"Ben gördüm bir kızla bir oğlan. Eşek üstünde. Çayır'a doğru gidiyorlardı." "Kimdi oğlan gördün mü?" "Bilermedim kimdi. Karanlıkta zaten. Hızlı hızlı gidiyorlardı."

Cemal de Çayır'ın yolunu tuttu. Ziya'ya yetişecekti. Arabayla gidemezdi. Ses duyulurdu. Yürüyüp iz süreceklerdi. Eşek mutlaka tuvaletini yapacaktı.

Sadık aramaktan vazgeçmişti. Seviniyordu da bir yandan. Boşverdi. İskelele dönmüş Mustafa'yı da durduracaktı. Oğlan olmuştu artık. İyi biri olsa bari diye düşündü. Yalandan yere yürüdü. Artık yapacak bir şey yoktu.

"Abi gel gel. Burada var iz! Polente'ye doğru gitmişler." Adımlarını hızlandırdılar. Bir saatten fazla sürdü bu yol yürüyerek. Ama yorgunluk hissetmiyorlardı. Ziya endişeliydi, Cemal sinirli. Ziya, Nigar'ın başına bir iş geleceğinden korkuyordu. Cemal bu hainliğinasıl yapıpardiyeğövnüyordu.

Çamurdaki toynak izleri ve dışkılar onları ormana kadar getirdi. Ziya ağaçların arasına bakmaktan korkuyordu. Rüzgarda sarsılan dalları, ağaçlar, sekiz koluyla onu yakalamaya çalışan devlere benziyordu.

Polente Feneri'ne kadar geldiler. Eşek çitlere bağlıydı. Ziya, fenere doğru bakıyordu. Cemal arkasındaydı. Rüzgar onu savurup uçurumdan atacak diye eğilerek yürümeye başladı. Cemal emekliyordu. "Fenerin dibinebak. Orada dikiliyor." Kırta-fetlerinden tanımıştı Ziya. Hızlandı. Çamura bata çıka mum gibi dikilen kızın yanına geldi. Cemal bağıra çağıra geliyordu arkadan. Ziya'ya da bağınıyordu. "Vursana şuna bel!" lyice yakına gelince gördü ki kardeşinin bıyıkları var. Yemenisini çıkardı başından. Saçları da kısacaktı. Nigar değil, Niyazi'ydi bu.

"Oğlum ben giyemem şalvar falan!" "Niko'nun boyu uzun be Niyazi. Sen giyiver işte. Oğlumun adını Niyazi koyarım. Hadi." "Tamam be. Yürüyün içdenin altına." "Ben ayarladım Tefvik Amca'yı. Geriye eşeği sıçirtmak kalıyor." "Annene ne dedin? Bildircin getiriyorum dedim. Dedemin evini de temizle dedim Hayriye'ye." "İçlikalsak mı len? Donarım ben şalvarla."



Ne uyunurdu şimdiseninle,
Ege'nin gece serinliğinde.
En sanımlı akşamlar geçirirken,
Doları rakılanmış bir yudum, bir yudum.
Amaç çok korktum güzel kadın,
Çok ürkeğim
Lepiska saçlarında inanırmıyım sence? Her şeye,yeniden.
Suratına kızıl kanlar bulaşmış Joseptus kadar
Kurnaz hissettiriyorkendimi, bu oynadığımız kaçışoyunları.
Mutluluğunsunu hüzneçikar biliyoruz ya,
Kaçıyoruz, duraksamadan, hissetmeden
Zaten bir çocuklar mutlu bu dünyada,
Bironlarıntebessümündeyıllannbirikimiyok.
Yarının hesabını yapamayacak kadar bir onlar güzel

Biz korkuyoruz her şeyden.
Kınkılarımız kocaman olmuş içimizde.
'Çok mutlu şimdi, hayatını bozmayayım' ile,
'Çok mutluyum, sakın gelme olur mu?'
Arasındasıkışık kalıyor hayatımız.
Cesaretsiziz, tolu helva, tolu şüşü, tolu şarapla
Saklanıyoruz bizi bulacak mutluluğumuzdan.

Böyle bir akşam otururken sanışıklann altında
Biliyorum, batan bir dünyanın son habercisi gibi
görünmekteyim
Ve eskimiş bir akıma modern zamanların gülündüğü kadar
gülünmelik.

Oysa iyi bilirim, açılmadan bulunmaz denizin en güzel mavisi.
Ya da Reich'in küçük adamı yaşanmadan, olunmaz büyük
adam.
Yarının suçudeğil,dünün yanlışları
Yolda kalsan da güzelmış yolda olmak
Bilsemde batacağını geminin, umutlantükenmez bir çocuk
kaldım hep

Gel! Batsak dayolda, denizinsulanda ölmekgüzelter
ölümden,
Dokun.
Sevdiğinin dokunduğu yara geçmez bizde.
O dokundu diyeseversever durursun
Zaman geçer, kabuk değişir, yara aynı.
Zaman geçsin, her şey değişsin, bir şey hatırlayayım

Leyla

YUSUF ÇOPUR

Türkiye laiktir laik kalacak. Türkiye laiktir laik kalacak Bağlıyoruz. En çok haykıran sözlerden yüz puan verecek öğretmenimiz. Sözlu umurumuzda değil. Öğretmenimizin isteğini yerine getirmek bizim için en büyük sevinç Mutluyuz. Öğretmenimiz bir erkek, bir kız olacak şekilde ikerli sırayla bizi okulun önünde topluyor. Duasıkabul olmuş Leylayanımda. İlk duam, Leyla.

Öğretmenimiz çok önemli bir yürüyüş yapacağımızı ve bize sınıfta öğrettiği, adına slogan dediğini yürürken tekrarlamamızı söylüyor. Hepimize bir yansıda Atatürk'ün bulunduğu kırmızı beyaz bayraklarda taşıyor. Sloganı tekrarlarken durmadan bayrağı sallamamızı tembihliyor. En öndeki iki kişi, öğretmenimizin sınıfın duvarından bir tören ciddiyetiyle indirilmiş büyük Atatürk resmini taşıyacak. Leyla'nın elinden tutacak olmanın heyecanı bayrağı da sloganı da unutturuyor bana.

Bir an önce yürüyüş başlasın istiyorum. Bir karnca ordusu misali başlıyoruz yürümeye. Öğretmenimiz sınıfta öğrettiği sloganı daha yüksek sesle haykırmamız için sürekli bizi uyandırıyor. Leyla, bu görevi en ciddi şekilde yerine getiriyor. Elinden tuttuğunda yüzüme bile bakıyor. Sınıfta göz kırptığım, kalemtraşımı verdiğim Leyla. Herkes bir defter sayfası karşılığında verdiğim kalemtraşımı ona karşılıksız veririm. Hafiften güler, teşekkür ederdi. Şimdiye yüzüme bile bakmıyor. Türkiye laiktir laik kalacak! Ben içinden "Leyla benimdir benim kalacak" diyorum. Elini elime gömüp sınıksız tutuyorum.

Leyladuygusuz. Leyla önüne bakıyor. Leylaslogan atıyor. Leyla görevini yapıyor. Kafama değen kocaman parmakların okulda kulaklarına yapışacağını biliyorum. Öğretmenimiz bu ufaktokadı attıktan sonra gözlerini benden ayırıyor. Mecburen sloganımı değiştiriyorum. "Türkiye laiktir laik kalacak." Okul bahçesinden çıkıyoruz. Köylülük birer ikerişer yol kenarına doluyor. Nazlı Teyze her zamanki gibi, tekerleği yamuk arabasına doldurduğu tezeğe çeşitli şekiller verip evin duvarına yapıyor. Bizigörünce elleri tezekli tezekli o da alkışlıyor. "23 Nisan mı var?" diye soruyor ortaya. Hiç kimse duymuyor, o soru sloganlarımız arasında kaybolup gidiyor.

Köyün ortasından geçenyolun başındayız. Sesimiz duyan bize yaklaşıyor. Çoban Ahmet, koyunlarıyla görünüyor. Bizi görür görmez hepsini yol kenarına toplayıp sessizce bize bakıyor. Elindekendenizun değneği, ayağında ermeneg, önce Atatürk'e sonra bize bakıyor. Türkiye laiktir laik kalacak! Bayrağı ona vermek istiyorum. O da yanımızda olduğu için söz söylemiyor. Sadece gözleri tekseziyor.

Leyla "Elimi açtın" diyor yüzüme bakmadan. Ne oldu bu kıza? "Bir daha kalemtraşımı belege veririm mi sana" diyorum içinden. Gevşetiyorum elimi. Çekmesinden korkuyorum. Köylüler yol kenarını doldurmuş. Bir bayram hayasındabizi izliyor. Kimisi alkışlarıyla bize eşlik ediyor, kimisi öğretmenimizden bayrak istiyor. İçlerinden biri "Ne diyor bu uşaklar öğretmenim?" diye soruyor. Öğretmenimiz "Türkiye laiktir laik kalacak" diye yanıt veriyor. "İyi iyi, laik kalmakıdır" diyor çoktan yüzünü bize, sırtına dönen öğretmenimize.

Köyünün tepesine çıkıyoruz. "Yorulmak yok!" diyor öğretmenimiz. "Sizler geleceğin teminatısınız." Aydınlık Türkiye'nin, çağdaş Türkiye'nin aydınnesli olacağı "Teminat nedir Leyla?" diye soruyorum, belki bir fırsat olur konuşmak içindiye. Leyla duvar. Leyla heykel. Önüne bakıyor. "Nebileyim ben. Güzel bir şey herhalde Öğretmenimiz kötü olsa söylemez" diyor. Ne yaptım ben bu kıza? Şu slogan işi olmadan önce bir meleti Leyla. "Önüne baksana, düşeceksin, öğretmenimiz kızar bize." Öğretmenimize bildiğim tüm küfürleri ediyorum. Kızacakmış. O kuzması diye bakmıyor Leyla. Geldiğimiz yoldan dönüyoruz.

Karnca ordusu köyümüzü fethetti. Muzaffer komutanımız mutlu görünüyor. Biraz önceki bağışlardan eseryok. Herkesin sesi kısıldı. Kısılacak. "Daha," diyor öğretmenimiz, "Daha yüksek sesle!" Kime duyuracak sesimizi. Köylü zaten dibimizde. Başka da kimseleryok. "Leyla sen çok güzelsin." Hemen önüne bakıyorum. Beni duymuyor. Duymazlıktan geliyor. Ama sonra öğretmene söylemekle tehdit ediyor. "Sen de bağışsana." Hemen bağışyorum. Türkiye laiktir laik kalacak. Arkadaşlarının ritmine uydurmadığımdan olsa gerek öğretmen yanıma geliyor. Koca parmakları deprem gibi sarsıyor sıfı vurdurduğum koca kafamı. Bağışsana suç bağışmasan suç. Leylagülüyor. Gülmesihışmıyadı. Bir daha bağışmam. Bağışsana, zaten kopardın elimi." Öğretmenimizin elini hissetmek istiyorum ama kıvılcak kulağımın acısını düşündükçe vazgeçiyorum. Türkiye laiktir laik kalacak!

Okulun bahçesine giriyoruz. Öğretmenimiz pek mutlu "Aferin," diyor ordusuna. "Hepinize yıldızlı pekiyi." Herkeste bir sevinç. "Yalnız," diyor, "Bazı hayırlar var aramızda, hiç bağışmadı. Ben onlara ne yapacağımı biliyorum." Yıldızlar herkese, hayırlar bana. "Sınıfınızda bilebilirsiniz." Leyla elini çekiyor. Birakmıyorum. "Biraksana, zaten kopardın elimi." Öğretmenimden aldığı yıldız saçlarına takip sınıfı koşuyor...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Ne vakit yere sıkı bastım, o vakit yerden yükseldim.
Hayal ettiklerimi gerçekleştirebilmek için ihtiyacım olan
tek şey, kendime ait bir odaydı, kalbim'di.

Kendime Ait Bir Oda

ESRA PULAK

*Seni kendinden bilen kalbinde kanat çırpar cennet kuşları.

*Gündüzlerhikâye, geceler şiir..

*Bir yerin tam kalbinde iken, gönlündekinin gözünden o yeriyaşamaktışk.

*Camdankalpler hayalediyorum,içi görünenve kırılmaktankorkmayan..

*Kirpiğine göl ge düşmesindi..

*Kelimelerimi yıldızlardan topladım.

*Kendi kalbine dürüst olmayanın eline kalbimi veremem.

*Var mısın gelincik şerbeti tadında hayatlarımız olsun?

*Akıl ile hayır dediğin 'iyi ki' lerin seni beladan uzak, kalp ileevetdediğin 'iyi ki'lerinseni sevgiye yakın tu tar.

*Tut t ki;
Benim gözlerimden görebiliyorsun şimdi,
Görmek istediğin bu yer..
Fark eder mi?

*İlkbaharım, yazım, sonbaharım, kışımın sevdâ.

*Kalpçiçek gibidir; yapraklarısevgi ile açar, korku ile kapanır.

*Olur da kaybolmuş hissedersen, gece vakti gökyüzüne bak; kalbine gidenyolları yıldızlarasakladım.

*Eğer "giden yolları" "nasıl" ve "nereye" gidenin olsun n..

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Kayıp

ZEYNEPGEÇGİN



Eren Caner Polat

Gözlerini açtığında, zamansız bir âna uyandığının farkında değildi kadın. Her şeyin bir öncekini taklit ettiği, yaratıcılıktan zerre nasibini almadan yaratılmış 'yeni' olmayan bir güne uyandığını düşünüyordu. Tüm siniri de bundandı. Belki de aynada karşılaştığı, derinleşmiş çizgilerinden...

Bilinçli olarak yaptığı ilk ve tek şey tuvalete gidip aynada uzun uzun kendini izlemek oldu. Sonrası hesapsız, zamansız... Sürüklenmekten farksızdı.

Adını koymadığı tuhaflığa bir son vermek için en yakın arkadaşını arayıp, dışarı çıkmayı teklif edecekti. Yalnız kahvaltı etmeyi bir türlü sevmemişti. Beyni öylesine bulanıktı ki günleri hatırlamakta güçlük çekiyordu. Bugün işe gidip gitmeyeceğine karar verememişti henüz. Karar verse hâlâ gidebileceğini sanıyordu.

Telefonuna uzanıparkadaşını arayacak olduğunda, tüm isimlerin silinmiş olduğunu fark etti, belki de hiç kaydedilmediklerini... Simsiyah telefon ekranında kendi yansımasıyla karşılaştı. Bomboş bakan gözleriyle...

Zamana dair hiçbir şeyin olmadığını düşünüyordu. Azından hangi güne uyandığını... Gördüğü şeyler hiçbir şey

ifade etmiyordu. Beynindeki halata tutturamıyordu bir türlü kancayı. Her şey bataklığa gömülüp gidiyordu sanki. Neler olduğunu anlayamadı uzun süre. Hissettiği sinir, korkuya dönüşüyordu.

Gözlerinin etrafındaki çizgilerin çıktığından yorumlayabildiği tek şey, bir zamanlar olduğu kadar genç olmadığıydı. Bu zamanda kimleymdi, uykuya dalmadan önce yaslandığı omuz neredeydi hiçbir fikri yoktu. Her şey bembeyaz bir boşlukta asılıydı sanki.

Etrafında belli belirsiz sesler duymaya başladı. Huzursuzluğunu arttıran, bir sürü tanımsız görüntü belirirdi evin ortasında. Hangisiyle savaşıacağını bilemeden mücadele etmeye başladı. Tam kavganın ortasında tanıdık bir sima belirince içi ferahladı. Koşup sarılacak olunca bambaşka birine dönüştü tanıdığısima.

Artık zamansız günlere uyanacağını bilmiyordu. Her gün tekrar tekrar bir şeyleri tanımlamak için vereceği savaşı da... Yaşadığı her şeyin bembeyaz boşluğa karıştığını da... Sadece dolaşırken evin ortasında. Kendi içinde kaybolduğundan habersiz...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

FEYZAALTUN

Kadın karanlık odada yanında yatan karaltıya bakıyordu.

Eskiden sevmek sahip olmak sanıyordu, ama şimdi görüyordu ki sevmek sadece sevmekti işte. Bu adamı garip biçimde seviyordu. Yanında uyuduğu geceler, uykusunda onu izlemek için ondan önce uyumamaya çalışıyor, göz kapaklarıyla kavgaya ediyordu. O uyurken saçlarını sevir, sırtını okşuyordu. Ne kadar dokunsa az geliyor ne kadar öpse yetmiyordu

Yanında olmadığı zamanlarda sürekli onu düşünüyor ve her düşündüğünde boğazından aşağı dökülen sıcak bir şey içine akıyormuş hissine kaplıyordu. Sonra bu her neyse, karnına akıyor, oradan kaskılarına ve parmak uçlarına, oradansa bulunduğu küçük boşluklardan dışarı çıkıyordu. Eriyordu işte adam aklına gelince

Böyle bir duyguyu daha önce yaşamamıştı. Sahip olduğu şeyleri sevmiş veya kendini sevmeye zorlanmış, ait olanlar ona güven vermişti. O da tüm bu rahatlık hissini "sevmek" sanmıştı. Fakat şimdi kendisini alıştırma yahu birini sevmeye zorlamadan içinde sürekli bir coşku duyuyor ve muazzam şekilde seviyordu.

Onla buluşacakken, gelme ihtimali olan her yöne bakıyor, gözü bunu kulakları onu bekliyordu. Siluetini, ayak kablalarını, saatini, ellerinin şeklini, kokusunu sesini, bakışlarını bekliyordu. Sanki adam bir bütün değişmiş de her bir uzvu ayrı bir kişiliğe sahipmişçesine kadınla konuşuyor ona bir şeyler anlatıyordu. Mesela kahve içmek için kullandığı sağ eli kadına göz kırptıyordu ara sıra. Öpmeyi çok sevdiği boynu dil çıkarınca kadın gülüyor, adam da "Ne oldu?" diyesoruyordu. Söyleyemiyordu tabi, "Aklima bir şey geldi" deyip geçiştiriyordu. Adam bakmazken o da dil çıkarıyor karşılıklı gülüşüyordu. Seviyordu onun parçalarıyla konuşmayı, okşamayı... Fakat "ölesiye" değil, yaşamak ümidi ve isteğiyle seviyordu. Çok uzun seneler onla yaşamak ve çok şey paylaşmak istiyordu.

Yüzü onun için keşfedilecek bir kıta gibiydi. Sakalları mesela, onu kendisine hayran bırakıyordu. Çenesinin sağındaki bir tutam kırıl sakal ile soluna düşen aynı mesafedeki kırıl sakalın muhteşem tenazuruna hayret ediyor, bir erkeğin bunca güzel yaş alabileceğine inanamıyordu. Her şeyi özenle çizilmiş gibiydi. Dudaklarına düşen bıyıklardan, şakaklarına düşen saçlarına, saçlarına yer tutmuş inatçı grilere gözlerini kırpmadan bakıyordu. Bu adamın her bir detayına, her bir

namıyır ama gözlerini kapatıp kulaklarına fısıldayan sakalların sesini dinlemeyi tercih ediyordu

Kadın, adamın sakallarını bu kadar sevsen de onların gamzelerine haksızlık ettiğini düşünüyordu. Çünkü adam güldüğü zaman yanaklarında iki küçük çukur açılıyor ve işte o çukurlar açılınca içine atlayıp harikalar diyarına varacağını hayal ediyordu. Sonra gülümsüyordu; şehvetle, tutkuyla, aşkla ve hırsıyla istediği bu adamın gamzelerine düşmek ve o gülüşün getirdiği girdabın içine kaybolmak isteği tam olarak kalbindeki sapkınaşkınyansımasıydı.

Gamzelerinden gözlerini alabildiği ilk anda burnunu görüyor, bir süre ona takılıyordu. Yüzünün ortasına özenle yerleştirilmiş gibiydi. Geceleri koyununda uyurken nefesini dinliyor, sabaha kadar kaç nefes aldığı verdiğini sayıyordu. Ağzını ağzınayaklaştırtıp verdiği nefesiliğe çekiyor ya da onun ciğerlerine giden oksijeni elementlerine ayırıyor, soluduğu havayı kısıkanıyordu.

Sonra gözlere ve kaşlara geliyordu sıra. En çok ama en çok o gözleri mahvediyordu onu. Kenarlarında çizgiler belirmiş, biçimli kaşların altındaki o gözlerde çocuksuluk vardı. Masumiyet, hasret, yorgunluk, kalp ve hayal kırılganlığını kendini belli ediyordu. Kadın onun gözlerine bakarken çok daha derini görüyordu. Bu gözlersanki bir çocukta tanıklanmıştı; çocukluğunu yaşamamış bir çocuktan... Kadın bazen adamı göğsüne yatıp gözlerini kapatıyordu ki çocuk dinlensin, ait olmadığı bu hain insanlara ve ondan sürekli bir talepte bulunan gürüha uzak kalsın, ruhu huzur olsun ve yenilensin. O gözlerin sığınacağı tek liman kadının göğsüydü. Adamın gözleri, kadının göğüslerinin çocuğuydu adeta ve hayatı boyunca aradığı şefkat o göğsün sıcaklığındaydı.

İkisinin vücudu bir yapboz parçası gibi birbirine uyuyordu. İlk günden beri böyle olmuştu bu. Tenleri birbirine karışıyor, dokunduğunda parmak uçlarını yakan o his olmasa dokunduğunun kendisi mi adamı olduğunu anlayamıyordu

Kadın bunları düşünürken adam uyandı.

-Sevgilim, uyumadın mı daha?

Sesi karanlık odanın duvarlarında çınlamıştı.



Adam bir şeyler homurdanıp uykusuna geri döndü.

Kadın sol dirseğinden güç alarak doğruldu. Arkası dönük adamı sağ eliyle omzundan tuttu.

-İlker, İlker, uyuyor musun?

Belli belirsiz bir "hmmm" ses geldi.

Kadın huzurla gülümsedi. Yanağını adamın yanağına yapıştırdı ve kulağına fısıldadı.

-Seni çok seviyorum İlker, her şeyden çok, çok....

Adam arkasını döndü. Kadını göğsüne yatıp saçlarını okşamaya başladı.

-Beni de, bende seni çok seviyorum dedi sessizce...

Saçlarından öptükadını.

Kadın o gecesi baha kadar mutluluktan ağladı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



Merve Öz dolap

Ne çokşairler, şarkılar, öyküler yazılmış ayınlıkların ardından.
Bu bir ayınlık hikâyesi değil...

Sevmenin bin bir türlü süvaramabu türlü süvünü görmemişsinizdir. Gövdemin ve ruhumun tam ortasına oturup onu, zarar görmesin diye en korunaklı yerimde sevdim. Başa alıp alıp dinlenen şarkı, fırındanyeni çıkmış ekmek kokusu, yeni doğmuş bir bebeğin annesiyle ilk teması gibi bir sevgi, anlatabiliyor muyum? Her şeyiyle görüp tüm hatlarıyla sevmek, sürtünerek değil okşayarak yontmak birini. İlmek ilmek örülmüş anılarda zamanı durdurup içinden geçmek, birlikte yeniden doğmak bizimkisi. Bütün sayfa larını, kelimelerini, hecelerini içime işlediğim, defalarca okuyacağım bir kitap bu. Susuz bıraktığımda klanımla, her sayfasını ayrı ayrı öptüğüm. Tüm afetlerde en kuytulanıma gömdüğüm. Berimtekutsalkıtabım, ulu ağacım, deli pınarım, kalbim, aklım... Öyleyse en sevdiğim kelime sana gelsin: elveda.

topluyorum. Yetişemediklerim içinse birer dilek tutuyorum, merak etme.

Belki başka bir gün, başka bir yerde...

Belki de kalbimi çok uzak bir yere bırakıp kaçmalıyım. Çünkü birlikte yaşayamıyoruz artık. O özlüyor ben ölüyorum, o duruyor ben özlüyorum. Anlamakta zorlandığım bir duyguydu eskiden, şimdi etim budum özlem den oluşuyor. Nereye gitsen, ne yesen, ne içsen bitmiyor.

Hayat devam ediyor, biliyorum. Her şeye herkes gibi alışıyorum. Fakat özlemi de ezen bir korku türüyor içimde; anıları yüzünü, kokusunu unutmaktan korkuyorum. İnsan bu, zamana yenik düşüyor. Dirensem de unatacağım, bunu da biliyorum. Unutmak istemiyorum, ama çok yorgunum.

Ben de ondan öğrendiğim son sevgi varıyorum; kaçıyorum.

Gökyüzümden yitirdiğim her şeyi düşünüyordum, hep...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://fanthey.org>

Fazilet Teyze

ERAYYASIN İŞİK

Bir aile dostumuz vardı. Fazilet Teyze. Çocukken öz güven eksikliğime neden olmaları yaralar, heponun bıçakgibi keskin sözlerinden doğmuştur. Benim hatırladığım ilk karşılaşmamız "Güler'in küçük oğlu" diye tanıştırmamızla olmuştu. İlk gün "Güz bu Özal'a ne çok benziyor" diyerek beni o yaşı taşıyış bir vizyona yerleştirmişti. Üstelik o yaşında, Turgut Özal'tek benzertarafımız, yumuk gözlerimizi.

Fazilet Teyze'nin en büyük eğlencesi düşünlere katılmaktı. Ama katılım tercihini takılı kısımlardan yana değil, mevlitli bölümlerden tarafa kullanırdı.. Dini bütün biri olması ile birlikte mevlitlere katılımının asıl sebebi, tabi ki yemekli olmasıydı.

İşte Fazilet Teyze ile böyle bir mevlitte tanışmıştık. Beyazkiralık plastik sandalyelerin üzerinde hocanın final duasını beklerken, kenarları işlenmiş beyaz baş örtüsü ile huşu içinde sağa sola sallanıyordu. Bozuk hoparlörden bitiş anlaşılamayan dua, oluktan kulaka yükselen 'Amiiiii' edaları duyuruldu. Son Fatiha da okunup gül suyu kokan avuçlar yüzleresürüldükten sonra yemek faslına geçilmişti. Masada duran az yoğurtlu, bol tuzlu ayrılanmamızı yudumladığımız sırada Fazilet Teyze çantasından bir poşet çıkardı. Önünde duran sıcaktan mayımsız pide tabağını kağıt gibi bükerek poşetin içine dolurdu. Daha ben yarım bir pideye ulaşmadan, o çantasına bir buçuk porsiyonu indirmişti. Üstelik yalnızca da değildi. Sanki daha önceden örgütlü gibi, masadaki diğer Faziletler de masaya gelen yeni pideleri paketleyip akşam yemeğini kurtarmanın mutluluğunu yaşıyorlardı. Braz önce amin derken aynı anda senkronize sallanan bu teyzeler, ekip ruhunu paketleme işinde de gösteriyorlardı. Herkeshakkını biliyor, bir başkasının poşetine saldırmıyordu. Fazilet Teyze ile göz göze geldik, "Hacı Dayın çok sever, akşama yir yavrum." dedi. Onun için sıradan olan bu eylem, masadakilerin ortak fikri ile pidenin soğanı çok bulunarak nihayete erdi.

Bir sonraki karşılaşmamız anemin müthiş ekonomik yatırımı olan akraba gününde olmuştu. Fazilet Teyze bu günlere hisse sahibi olarak değil, pasta sahibi olarak gelirdi. En dolu pasta tabağını şeker çıkana kadar yer, ama heray birinde toplanan altın, mark ve dolarlar onun için günah sayılırdı. Kendisinin başlattığı ve 'Amaaaa kimse'nin dedikodusunu yapmayalım' diye yine kerinin bitirdiği sohbet kısımlarında etrafında çocuk istemezdi. 'Vallahi kafam şişti' diyerek evden onları uzaklaştırdı. Çocukları çok sevmeydi üstelik yarıakları çilli, gözleri yumuk, iki başmaklı çarşaf kafasıyla sevilir, benihile.

Yine bir akraba gününün sabahında daha kahvaltıda yeni kalktığımız sırada "Ecük erken mi geldim gı" diyerek içerigirdi. Annem daha patates salatasının patateslerini yeni haşlıyordu. O kadar erken gelmişti. Anlaşılan Hacı Dayı ile kahvaltılık keyifli geçmemişti. Annemin pamaklarını üfleyerek soyduğu haşlanmış patatesler ıstahını kabartmış olacak ki diğerlerinin gelmesine en az 3 saat vardı, midesini bastırarak bir şeyler istiyordu. "Giz Güler pek güzel koktu, soy da ver hele" dedi. Bu isteği bir fırsata çevirip sevdiği tek çocuk olabirir düşünce ile "Ben soyayım mı Fazilet Teyze" dedim.. "Olmas" dedi "Senelini çüküne değmişsindir"

Ergenliğimi 2 sene erteleyen bu talihsiz olaydansonra Fazilet Teyze ile ilişkimiz hep çatışmalarla devam etti.. Dini bütün biriydi. Namazını kılmadan önce, Mekke'nin fethine hazırlık yapar gibi evin içinde koştura koştura ona seccade arardı. Her seccadeyi de beğenmezdi. Bir kere üstünde işleme, süsleme, resim olmayacaktı. Sade severdi Fazilet Teyze. Sade seccade üstünde abartılı ibadet ederdi. Kibleyi hep yanlış bildiğimizi düşünür ve doğru tarafı bulanakadarcamilerden sağlamasını yapardı. Hayatında tek kişinin namaz kılarken önünden geçmek istedi. Çünkü iki rekat namazda, Allah'la arasına beni sokup ibadetini bozacak kadar samimi yetsiz geliyordubana

Bir pazarsabahımbimin sesi ile uyandım... "Eray" dedi. "Fazilet Teyze var ya?" "Evet" dedim. "Artık yok" Cami hoparlörlerinden duyulan selası ardından hatun kişi riyetine namaza durduğumuz Fazilet Teyze'yison yolculuğuna uğurladı.

Akşam taziyeye gittiğimiz Hacı Dayı metanetli görünüyordu. Düşünde kıymalı paketleyen mevlit arkadaşları şimdi Fazilet Teyze'nin evine yemek taşıyorlardı. Kıymalı pideler dağıtıldı. Hacı Dayı "Faziletim severdi canı için" dedi. Laf aramızda ama en çok da o yedi

CENK ÇALIŞIR



Tamamlanmamış cümlelerimiz kaldı bizim. Birbirimize söyle-yemediğimiz. Ne ben ne de o ısrar ettik. Belki de duymaya, duyurmaya cesaret edemedik. Duyduklarımızın, duyuracakla-rımızın bize yükleyeceklerinden ve yükleneceklerimizden ve yüklenemeyeceklerimizden, yarım kalan cümlelerden, o eksik kelimelerden korktuk. Korktuk eksiklikten. Yarım olmaktan, öbür yanı olmaksızın, tamlamaktan, tamamlanmaktan çok korktuk.

Yarım kalan cümleler, havada bir müddet asılı kalıp düştiler yere. O daha fazlakalamadı. Alttudağın ısırdı, gözleri ıslandı, yanım kalan cümlelerimi, yerden kaldıramadı.

Düşmeden ona değecek kadar uzun bir cümle kuramadım. Gitti.

Ben aynadaki benle kaldım. Bir şiirin söylenmemiş son mıs-rası gibi. Öylece, oracıkta, orta yerde, yalnız, yapayalnız, karanlıklar içinde, iki odak, rutubet kokulu eve de

Çocuğun masalından bir dev kaçtı. Bir başka çocuğun kabu-sundan canavar. Büyü ile dirildiler. Homurdanarak, koşarak yanımından geçtiler. Yanıyorlardı. Önce dev tökezledi. Yuvar-lanıp düşmeden önce gözleri gökyüzünü aydınlattı. Tozlar ha-valandı, ağaçlar kınıldı. Onun üzerine kapaklanmaktan korkan canavar, öldüğü yerde düştü. Parçaları toprakta, karanlıkta, göyü-yüttü bütün karanlığı.

Sonrası yok. Yaklaşık iki ay sürmüş koma halim. Ne bir renk, ne bir ses. Kocaman siyah bir boşlukta yaklaşık iki ay.

Uyandığmda sol kolum, sol bacağım yoktu. Parlayan iki ko-caman gözüyle bütün karanlığı yutan canavar, beri de altına almış, sol kolumla, sol bacağımı vermemişti

Aynadayım. Göz altlarım koyu, mor, korkutucu. Sol kolumun olması gereken yerde, kazak kıvrılmış, rulo yapıp çengelli iğne ile omuza tutturulmuş. Komik. Sol bacağım daha büyük bir rulo. Aynı büyüklükte bir çengelli iğne ile sabitlenmiş.

'Rulo Adam' diyorum kendime. Gözlerime bakıyorum. Tükü-rür gibi bir gülümseme kaplıyor yüzümü. Açlıyorum, göz ya-şım yok. Bari gözümde yaş olsun diyorum. Apartmanın demir kapısı yankılanıyor merdiven boşluğunda. Gitti. Heyecanla banakoşan küçük ayakların sesini artık duymayacağım.

Aynadayım. Parça parça kopuyor, parçalanıyorum. Dikiş tut-mam artık.

Tamamlanmamış hayatlarımız kaldı bizim.

Aynaya, kapiya sırtını dönüp yürüyorum. Alışmadığım ayak seslerim. Beni düşünün. Korkun. Kötü...

Çünkü Çocuktum

GÜLDEN KUŞ

Babamın çoraplarını giymemle başladı bilinmeze yolculuğum. Sokağa çıkıp futbol oynamayayım diye kapının üstüne çivi çakmalarıyla devam etti o yolculuk. Sokaklar bir çocuğun tek arkadaşıydı, bu sebeple dinlemedim hiç kimseyi.

Siz 6 yaşında sokakta oynarken ben bir ara adalete gittim.

Çocukluk arkadaşımı köpek ısırmıştı, ortalığın kanşacağı herkesin dağılmasından belliydi, anlayamamıştım. Bir ben kalmıştım sokakta. Köpeğin sahibi ile arkadaşımın babası Mustafa amca önce sözle, sonra yerlerde sürünerek kavga ederken, Mustafa Amca'ya yalnız olmadığını hissettirebilmek için alkış tutuyordum; "Mustafa Amca kafasına vur. Hayır hayır bacakla değil,elinle vur, böylevur bak".

Şu yaşimde bile ne zaman münakaşa eden birilerinin ortasında kalsam, her iki tarafı da sakinleştirmeye çalışmaktansa haklı olanın tarafını tutar, kendiniyalız hissetmesin, bununla birlikte degeriadım atmasını isterim.

Başkazanma yaptıklarıma derin bir iç çekip "Çocuklukta" derlerdi, ama 6 yaşında şahit olduklarıma "Çocuklukta" diyip geçmediler.

Akşam hiçbir şey olmamış gibi eve gittiğimde kapımızda polisler vardı. Ayakkabılarımı hızlıcaçıkarıp kavrulmuş soğan kokusuna doğru giderken polisler babama, mahkemeye şahit olarak çıkmam gerektiğini, adalet için bunun şart olduğunu söylüyorlardı. "İyi de bu çocuk daha 6 yaşında, şahitliği kabul olmaz ki" dediğini hatırlıyorum babamın. Sonrası yok. Sonrası babamın ellerini dizlerine vura vura; "ne diye izlersin kavgayı be kızım? Topun bisikletin yok mu, her çocuk gibi oynasana sokakta" yakınmasıyla son bulmuştu gecemiz. Kimse tek bir cümle kurmuyordu. Susmak güzeldi ama böylesi çekilmiyordum.

Adalet bendeydi ve belli ki onu teslim etmem gerekiyordu.

Aksi hâlde onu almaya evimize gelecekerlerdi tekrar. Bunu 7 kişilik çekirdek ailem de, ben de istemezdim. Kapımızı sadece sütçünün çalıyor olmasına alışmıştık çünkü. Evde bir telaş vardı, gidip gördüklerimi anlatayım ve kapımızı bir daha kimseler çalmasın diyeydi belki de o telaş. Onu büyüyünce teslim edebilseydim keşke.

Açık gri, çiçek işlemeli şortlu takımımı giymek istediğimi söylemişim anneme. Ütülenmiş takımımı özenle baş ucuma

koydum, yatağımın yanına da beyaz ayakkabılarımı. Birtakim insanların beni dinleyeceğini her şeyi ama her şeyi anlatmamı söylüyordu annem. Temiz gitmeliydim. Belki beni severlerdi orada, temiz de kokmak lazımdı.

Sabahın erken saatlerinin soğuk olduğunu da böylelikle tecrübe etmiştim. Salona girdiğimizde gözülüğünün üstünden bana bakan ve sadece gözleriyle değil, cümleleriyle de beni seven bir adamla karşı karşıya duruyordum. Ben de onu sevebilirdim belki ama önce anlatmalıydım gördüklerimi. **Hem, hiç kimse ayaküstü sevimliyi hak etmiyordu.**

Gülümseyerek ; "Küçük, yoksa sen şahit misin?" diye sordu. Beni seveceklerini tahmin ediyordum, soru soracaklarını da biliyordum ama küçük de neyin nesiydi? Salonun içinde babamı aradı gözlerim, nasıl cevap vermem gerekiyordu acaba? Kink dişlerimi gösterip ben de ona gülümsedim; "Mustafa Amca altına yalnız kalmasın diye hep alkışladım sadece."

Bu kadardı işte her şey; "Yalnız hissetmesin diye sadece alkışladım."

Kimsenin yalnız kalmaması gerektiğine kendimi o kadar inandırmıştım ki, haklı haksız ayırmadan yalnızlıktan dem vurmuştum. Rüyalarmın üstüne yemin ederim, bütün dü-rüstlüğümle, ne olduysa, ilk kim vurduysa en yetkin halimle her şeyi anlatıp adaleti onlara teslim ettim. Mahkemedin gururla çıkarken kalem tutmayı bilmeyen ellerime kalem tutuşturup imza atmamı istediler ama ben sadece parmak basabıldım ve o mürekkebi günlerce gururun simgesi sanıp ellerimi yıkayamadım. Sonradan öğrendim ki her iki taraf da para ödeyip çıkmış oradan. Haksızlık yok, hak yok, adalet nerde kim bilir!

Bir Garip Sezer

NAZLI BAŞARAN

Bu yazı hâfâzaynı köydeyaşangüzeller güzeli Sezer'e adanmıştır.

"Ve sonra birden bir deprem oldu.

Yıllara aşınmış, çatlamış tüm o duvarlar büyük bir gürültüyle yıkıldı. Çatırtısında duyduğum her söz, her yemin sanki o anda yığınlaraltında kalırken, kalbimden arttıkça kapatıldığım o yarık-lardan oluk oluk gözyaşı aktı.

Ölmemişim, sağ kal-mıştım ama yaşıma dâ başıma al-mıştım."

Kulaklarım duymaz benim. Dediklerine göre küçük yaşta ateşli hastalık geçirmişim doktorlar çok uğraşmış ama başa-ramamışlar. Aslında ilkokula gittiğimi hatırlıyorum, okumam yazmam da var ama insan acı bir olay yaşayınca böyle siliyor aklından öncesini. Bende sildim öncemi sanki hep duymuyor-muşum da bildiğim tek lisan dudakların sessiz kıpırtısıgibi.

Anamı vebabamıçok gençyaşta kaybettik ağabeyimle. İkisi-ni de iki gözüm kadar severdim, öldüklerinde çok ağladım. Ağabeyim sırtımı okşadı, ağlamamamı onların sevdiklerine kavuştuklarını söyledi. Kendi kendime söylenip durdum kaç gece. Ne yani anam babam bizi sevmez miydi? Ne yapacak-tım şimdi? Ağabeyim de evlenmiş hatta çocuğa çocuğa karış-mıştı. Bu koca evde bir başıma kalmıştım kapımı biri çalar da kahve yaparım umuduyla. Bu arada lafı açılmışken söyleye-yim ben çok iyi kahve yaparım. Çeyizime diye aldığım fincan-larda özene bezene servis ederim gelene gidene. Çok ısrar ederlerse bir de fal bakarım. Eskiden baya baya fal bakardım hatta kim evlenecekse ya da borca harca girecekse ilk bana gelirlfal baktırırsonra kararverirdi. Anam "Kulaklarınıışitmiyor ama gönlün işıtıyor" derdi. Toprafı bol olsun kıyamadı beni vermeye kimselere. Öyle böyle derken bekar kaldım bu köy-de. Kimin düşünü, cenazesi varsa en erken ben gittim ama en geç ben döndüm. Gençken daha hevesliydim aramızda kal-sın. Tencerelerce yemek yapardım, dantelden çeyizler işler parasız verirdim yeni evlenen kızlara. Duvaklarını ütülerdim, gelin saçlarını yapar baba evinden en son ben uğurlardım. Vallahı evlenmedim diye haset etmedim kimseye hatta hayr duaları ettim, çocuklarının düşünlere bile gittim hatta onların çocuklarını da. Köye gidip bakın hep benim el emeklerim var evlerde. Güle güle kullansınlar gönlümden koptu da yaptım.

Komşularımla da iyi geçinirdim, bir ev gibiydik evvelden. Yaşı-nı başını alınca çat kapı gidemaz oluyorsun öyle herkese. On-ların da çocuğu çocuğu, gelini, damadı derken ev büyüyor massaya bir tabak daha koymaya yerinir oluyolar oysa ben

çok yemem. Yediğimden fazlasını da tabaklara doldurur götü-rürüm. Bu bileyim yavaşyavaş kapandı kapılarınsonra sokaklar sonra da sokak lambaları. Muhtara söyledim gerçi yaptır-sın diye lambaları, yaptırır mı, bilmem. Ben söylemiş olayım da ötesi beni ilgilendirmez. Yeğenlerim gelip bana anlatırlar her şeylerini ben de dinlerim azıcık da tavsiye veririm ötesine ka-nışmam. Tavsiye dediysem aşktan yana çok görüp geçirmiş-liğim yoktur ama bilirim ki parayla saadet olmaz ve güle dokunur gibi sevmeyen adamlar bir ömüryaşanmaz. Görüyo-rum ya köydeki kadınlardan, oradan biliyorum. Gençken in-san kanıveriyor iki söze sonra yuva kurulunca bir de çocuk olunca göz göze bakmayan insanlar oluveriyor herkes aynı evin içinde. Sonra o evde büyüyen çocuk aşka inanır mı? Hadihlandı diyelim sevmeyi becerebilir mi? Yolda yürüyenlere bir bakın tebeşürüden yoksun hızlı hızlı yetiştiriyorlar ben yerle-re. "Yaşam kıymetli ama sohbet daha kıymetli" derim kızlara, gülerler bana. Doğru ya köyün tek bekar kızı Sezer mi vere-cek onlara akl? Aklın olsaydı da bulsaydın bir sevdâ demez-lermi? Derler elbette derler. Diyorlardır da.

Ben de sevdim.

Ellilerim de söz bile yaptım evimin küçük bahçesinde. İsmi lazım değil adamın. Sözdən kısa bir süre sonra bir takım anlaşmazlıklar oldu ayınlık ama anlatmam da kimseye neden yüzüğü attığımı. Kimseye saygıda kusur etmek istemem. İşin özü gönlüme dokunmadı diyeyim siz oradan anlayın. Okudu-ğum kitaplarda, izlediğim o Yeşilçam filmlerindeki aşkı istiyor-dum ben.

Olmadı.

Kismet değilmiş.

Olmasa da olmasın dedim, çeyizlerimi evime serdim, çift kişilik yatak aldım boylu boyunca kendi başımayattım. Ya ne yapacaktım? Önüne bakmak lazım bu hayatta. Başka türlü-sü zor. ÖNÜSENİZ evinize bir tepsi yemek getirirler bizim oralarda, yedinizi okur köyün yaşlı kadınları, şanslıysanız kırkınız yapır. İşte o kadar. Hem zaten anam babam toprak olmuş, ağabe-yimle aynı evde olsak bile konuşamaz olmuşuz bir de buna mı yanayım? Zaman geçince anasız babasız olmak koyuyor insana neyalan söyleyeyim. Bayramlardaödülecek el yok, bir önceki geceden yapılmış böreklerin konulduğu kahvalt



Juliano Lopes

sofraları yok. Bir de üstüne saçların avuç avuç dökümeye başıladı mıydı yandın. Dertim çok anlatacağınız. Anlatıp da sizi sıkmam merak etmeyin.

Şimdilerde yetmişime geldim sayılır, saçlarım da baya baya azaldı ama hâlâ her sabah saçlarımı tanyorum eğer düşünse gideceksem peruktakıyorum üstüne de bir eşarp geçiriyorum olup bitiyor. Eski gibi el işi yapamıyorum, iğnenin deliğini göremedimden. Eğer kapıma çalan olursa ilk iş iğnenin deliğinden geçiriyorum sonra kahvesini yapıyorum. Fal da bakmıyorum artık bakarsam da yeğenlerim bayramda el öpmeye geldiklerinde iki kelam etmek için bakıyorum. Onlar anlatıyor, ben dinliyorum. Halimi sorarlarsa "iyiyim" diyorum. İyiyim ya tabii, iyi olmayacak ne var? Yaşıyorum, bahçemde çiçeklerim var, evi de geçen sene baştan aşağı yenitledim üstelik üşenmeden her gün temizliyorum. Gelip gidenler Sezer elden ayaktan döşmüş, eski halî yok demesinler.

Sabah uyanınca evin duvarları sanki arşa vanyor. Ev sessiz, dünya sessiz ben de sessiz kalmayayım diye kahvaltımı yaptığım gibi atıyorum kendimi mahalleye. Bazen açıyorlar kapıyı bazen de açmıyorlar. İşleri oluyor herhalde. Dert etmiyorum ama siz benim eve gellerseniz yüksek sesle "Sezer Hala" diye bağın, duymuyorum çünkü. Baktınız hâlâ duymuyorum demir kapının arkasındaki tokmağı çevirip giriverin içeri. İçeride değilsem bahçemdeyimdir. Çiçekler bana iyi geliyor. Ne bileyim işte evlatların gibiler. Ben sulamasam ölürlere değil mi? Anaları sayılırım. O yüzden genelde bahçedeyim. En iyisi siz direkt bahçeye gelin. Kahve içeriz bahçede keyifliyerindeyse falda bakanım.

Sağlıcakla kalın.

SezerHala'nız.



@gulserenozdemir



@cigdemyasbay



@asunun_guncesi



@birkitapcanavari_



@bookandkook



@elanurgndz



@elfbejna



@fifiokur



@flypnr



@zehruj



@salbayrak



@ozzi_mtb_



@kuhanur



@meltemmelii



@bingulalt



@iyikahve



@simgibi



Son Şeyler

Kafka Okur Fikir Sanat ve Edebiyat Dergisi



Yazı Gönder

Yazılarınızı, çizimlerinizi, öneri ve görüşlerinizi editor@kafkaokur.com adresinden bize ulaştırabilirsiniz.

Sonsuzluğa Dalı s. 2

Gilles Néret - Öncü Ressamlar

Sözler s. 26

"Onunla birlikte hiçbir şeyim ölmedi. İnsan ölümünü kendi kendine ölüyor." (s.57)

Tezer Özü - Çocukluğun Soğuk Geceleri

"Kitap birduvardır. Kendimlikarısına saklanm: görmekten ve görülmekten uzağa."(s.279)

Susan Sontag - Yeniden Doğan

"Gece, bedeninden soyulmuş, boşalmış bir içgömeğiydi. Herkesindi." (s.45)

Tomris Uyar - Gece Gezen Kızlar

"Demek ki Her vakit iki şey arasında bir çatlık oluşabiliirdi Bir boşluk Ne kadar birleştirmek istesenz da..." (s.9)

Leyla Erbil - Kalan

Müsveddeler Yanmaz s. 28

BULGAKOV Mihail, Usta ile Margarita, Can Yayınları, İstanbul, 2012.

MILNE Lesley ., Mikhail Bulgakov: A Critical Biography, Cambridge University Press, Cambridge, 1990.

BARRAT Andrew, Between Two Worlds: A Critical Introduction to the Master and Margarita, Oxford



"Benim edebiliği alanlarımıyok, ben edebiyattan ibaretim, başka hiçbir şey değilim, olamam."
Franz Kafka

